

DOMOVINA

Upravništvo in uredništvo »DOMOVINE« Ljubljana, Knaflijeva ul. št. 5 II nadstrop., telefoni od 3122 do 3126 Račun poštne hranilnice, podruž. v Ljubljani št. 10.711.

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 polletno 16, celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno 12, polletno 24, celoletno 48 din. — Ameriko letno 1 dolar.

Prisrčen sprejem kneza namestnika Pavla in kneginje Olge v Zagrebu

V nedeljo popoldne je Zagreb svečano in navdušeno sprejel Nj. Vis. kneza namestnika Pavla in kneginjo Olgo, ki sta prispela na prvi službeni obisk v hrvatsko prestolnico. Dvorni vlak se je pripeljal v Zagreb ob 15. Na postaji so bili že zbrani vsi ministri s podpredsednikom vlade g. dr. Mačkom na čelu, ban g. dr. Šubašić, člani vodstev Hrvatske seljačke stranke in Samostojne demokratske stranke generaliteta z armijskim komandantom generalom g. Nedeljkovićem na čelu in predstavniki zagrebških ustanov. Predsednik vlade g. Dragiša Cvetković se je pripeljal v spremstvu kneza namestnika z dvornim vlakom.

Nj. Vis. knez Pavle in kneginja Olga sta bila sprejeta z navdušenim vzklikanjem. Izstopila sta iz svojega vagona med igranjem državne himne. Ko so jima bili predstavljeni na peronu zbrani odličniki in je knez namestnik v spremstvu ministra za vojsko in mornarico generala Nedića pregledal častno četo, je g. dr. Maček pozdravil visoka gosta s kratkim nagovorom, v katerem je poudaril svoje in vseh Hrvatov veselje nad njunim obiskom ter jima želel toplo dobrodoščilo. Knez namestnik mu je odgovoril: »Vaše besede so me zelo ganile. Nenavadno srečen sem, da sem danes v Zagrebu.«

Nj. Vis. kneza namestnika in kneginjo Olgo sta nato pozdravila še ban dr. Šubašić in komisar mesta Zagreba g. Starčević. Tudi njima se je knez namestnik zahvalil s toplimi besedami.

S postaje sta se visoka gosta odpeljala s svojimi spremljevalci v bansko palačo. Vozili so se v slavnostnih kočijah, v katere so bili vpreženi krasni lipicanci. Vso, kake tri kilometre dolgo pot so delali špalir člani hrvatske seljačke in meščanske zaščite ter organizacij Hrvatske seljačke stranke in Samostojne demokratske stranke, za njimi pa so se gnetle množice ostalega zagrebškega in okoliškega prebivalstva, ki so knežji dvojici neoprestano prirejale navdušene počastitve. Za knezom in kneginjo sta se vozila predsednik in podpredsednik vlade g. Cvetković in dr. Maček, nato pa so sledili ostali predstavniki.

Na Trgu Stjepana Radića, nekdanjem Markovem trgu, se je sprevod ustavil. Tudi tam je bila za špalirjem meščanske zaščite zbrana velika množica prebivalstva, ki je Nj. Vis. kneza in kneginjo viharno pozdravila. Pred cerkvijo sv. Marka je sprejel knežjo dvojico nadškof dr. Stepinac na čelu zagrebške katoliške duhovščine. Pozdravil ju je z daljšim nagovorom, nato pa je v cerkvi opravil zahvalno molitev. Po njej sta se knez in kneginja s spremstvom napotila v sosedne banske dvore, spet sprejeta od množic z velikimi počastitvami, ki so se še stonjevale, ko sta se po nekaj minutah pojavila na enem izmed oken banske palače. Sledil je vester mimohod seljaške in meščanske zaščite in organizacij obeh omenjenih strank pred Nj. Vis.

knezom namestnikom in kneginjo Olgo. Mimohod je trajal nad pol ure ter je naredil na vse gledalce velik vtis.

Po končanem mimohodu je župa kmečkih pevskih društev »Matija Gubec« zapela od g. dr. Mačka sestavljeno in uglasbeno pesem »Seljački život«, potem pa je kneza namestnika pozdravil v imenu hrvatskega kmečkega ljudstva bivši poslanec g. Tomo Baburić, ki je po poklicu tudi sam kmet. Nj. Vis. knez namestnik Pavle mu je odgovoril z nastopnim govorom:

»Veselim se, da se mi je nudila priložnost, da v glavnem mestu Zagrebu naslovim svoje prisrčne pozdrave na vas, dragi bratje Hrvati, in preko vas na vso banovino Hrvatsko. Moje veselje je toliko večje, ker padé ta moj obisk na srečne dni, ko združeni Hrvati, Srbi in Slovenci v polnem medsebojnem zupanju in vzajemni ljubezni gradijo tako vdano svojo bodočnost.

S skupno borbo v minulosti, z neoprestano borbo skozi stoletja in z velikanskimi žrtvami Srbov, Hrvatov in Slovencev je obeležena in zgrajena naša jugoslovenska domovina. Ta borba v minulosti je dala junake borbe in velike mučenike, ki so s svojimi žrtvami napisali najlepše strani naše zgodovine. Vsi ti naši napori in visoka nacionalna zavest našega naroda, ki se je vedno pojavila v resnih časih, nas navdaja z vero in zaupanjem, da pogumno gledamo v svojo bodočnost.

Vprašanja, ki so delila naš narod, so zdaj uspešno rešena. Nadaljna izgraditev naše države ne predstavlja nobenih težav. Na znotraj složni smo sami dovolj močni, da se upremo vsakemu zlu. Slova na znotraj in mir na mejah, to je bila moja stalna skrb.

Veselim se, da se s tega mesta lahko zahvalim za tako prisrčen in nadvse lep sprejem. Veselim se tudi, da v tako velikem številu vidim izrazite predstavnike hrvatskega naroda, naroda kršnih kmetov in hrabrih

vojakov, služabnikov Boga in domovine. Današnji dan in ta sprejem naj bosta dokaz, da smo šli po dobri poti.

Vaši cenjeni predstavniki, ki so tukaj zbrani, naj bodo prepričani, da bom še nadalje uporabil svojo voljo in svojo moč, da bi delo sporazuma, ki so ga oni z vztrajnim prizadevanjem in rodoljubnim trudom privedli do uresničenja, rodilo plod, ki ga vsi mi od njega pričakujemo za splošno srečo in napredek tako banovine Hrvatske kakor vsega našega zdaj tudi duhovno zedinjenega naroda.

Kneginja in jaz se toplo zahvaljujemo Baburiću za lepe besede, ki jih je naslovil na naju! Živelii!

Zbrana množica je vmes vedno znova živahno vzklikala knežji dvojici. Posebno navdušene so bile počastitve, ko je g. dr. Maček s kratkimi besedami javil, da je knez namestnik pravkar podpisal volilni zakon za hrvatski sabor.

Zvečer je bila v banskih dvorih svečana večerja, ki jo je na čast Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu in kneginji Olgi priredil ban g. dr. Šubašić in na katero je bilo povabljenih nad 50 oseb.

Knez namestnik Pavle in kneginja Olga sta si v ponedeljek in torek ogledala razne zagrebške zanimivosti, ustanove in zavode. Knez namestnik je obiskal nadškofa dr. Alojzija Stepinca in se z njim dalje časa razgovarjal. Nato je posetil Samobor. Po Samoboru je knežji par obiskal podpredsednika vlade dr. Vladimira Mačka v Kupincu, ki ju je prisrčno sprejel s soprogo in otroki. Dom dr. Mačka je bil ves okrašen z zastavami, a vhod vanj s krasnimi narodnimi ročnimi deli. Nad vhodom na dvorišče je bil razpet slavoček z napisom: »Bog živi Njuni Višočanstvu in hrvatski narod!«

Vsepovsod, kamor sta prišla, sta bila visoka gosta deležna prisrčnih počastitev in izredne pozornosti.

Po novem volilnem zakonu bo v Sloveniji šest okrožij

Časopisje je objavilo te dni načrt novega volilnega zakona. Glasovanje bo po tem načrtu tajno. Vršilo se bo s kroglicami. Uvedena sta proporc in način dveh list, okrožne in državne. Država bo razdeljena na 55 volilnih okrožij. En mandat pride na 50.000 prebivalcev, na ostanke čez 30.000 pa še en mandat. Slovenija bo razdeljena na šest volilnih okrožij, ki bi po tej osnovi dobila 24 mandatov, in sicer Ljubljana mesto dva, volilno okrožje Ljubljana štiri, Maribor tri, Murska Sobota šest, Celje pet in Novo mesto štiri mandate. K temu številu pridejo morda tudi še oni slovenski kandidati, ki bodo izvoljeni

na državnih listah. Število mandatov za posamezna volilna okrožja v zakonu ni vnaprej določeno in jih na podlagi števila prebivalstva pred vsakokratnimi volitvami določa poseben državni odbor kot vrhovni volilni organ.

Pravico voliti imajo le moški državljani, pravico biti izvoljeni pa oni, ki so izpolnili 30. leto, pri čemer veljajo v glavnem že iz dosedanjih zakonov znane omejitve.

Kandidatne liste v okrožjih lahko vlagajo le stranke ali koalicije (zveze) strank. Te okrožne liste nimajo nosilcev. Kandidati na njih so razvrščeni po srezih. Vsak kandidat

ima namestnika. Ena in ista oseba lahko kandidira v dveh srezih, nasprotno pa lahko tudi stranka, odnosno zveza postavi v istem srezu dva kandidata. Liste se bodo vlagale na okrožnih sodiščih.

Poleg okrožnih list obstojajo državne liste. Vsaka stranka ali koalicija strank, ki je najmanj v 15 okrožjih postavila svoje liste, ima pravico, da postavi še posebej svojo državno listo, ki ima svojega nosilca. Na vse državne liste skupaj odpade 50 mandatov, ki se bodo razdelili po skupnem številu glasov, ki so jih posamezne stranke dobile na svoje okrožne liste.

Okrožne in državne liste niso neposredno povezane, temveč gredo sporedno druga poleg druge. Povezanost obstoji le v tem, da lahko postavi državno listo samo tista stranka, ki kandidira v najmanj 15 okrožjih, in da so volilni izidi, ki jih je stranka dosegla s svojimi okrožnimi listami, odločujoči za razdelitev mandatov z državne liste.

Zoper volilne zlorabe in za zaščito volilne svobode ima načrt novega volilnega zakona mnogo podrobnih odredb z visokimi denarnimi globami in zapornimi kaznimi do dveh let.

Volilna bodo po občinah. Na eno volišče pride največ 800 volilcev. Predsednika volilnih odborov bodo postavljala okrožna sodišča prvenstveno iz vrst sodnikov sodnih uradnikov in pravnikov, ki so končali študije. Tudi ženske, ki sicer ne dobijo volilne pravice, bodo smele biti postavljene za predsednice volišč, če so sodne uradnice. Izid volitev v okrožju bo določal okrožni volilni odbor, katerega predsednik bo sodnik apelacijskega sodišča, člani pa predsednik in en sodnik okrožnega sodišča in po dva predstavnika vsake okrožne liste s posvetovalnim glasom. Razdelitev mandatov z državnih list bo izvršil državni odbor, ki bo ostal v približno enaki sestavi, kakor so ga določali dozdajšnji volilni zakoni

mi božičnicami. Ob priliki letošnje božičnice je bilo obdarovanih nad 200 siromašnih učencev s perilom, obleko in delo tudi s čevlji. K tako lepo uspeli božičnici so pripomogli banska uprava, podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda, domači krajevni šolski odbor in številne tvrdke iz Ptujja, med temi Kraker (200 din), Marič in Lenart (po 100 din). Zadružna elektrarna, Ljubljanska kreditna banka in Reinhard (po 50 din). Zbirali sta darove ga. Pernetova, učiteljica v poklju, in učiteljica gđc. Ana Počkova. Upraviteljstvo šole se vsem iskreno zahvaljuje!

SV. ANA V SLOV. GORICAH. Z novim letom, ko je čas spreminjanja služb, so se tudi v našem kraju spremenile nekatere službe. Nekateri delodajalci odstavljajo uslužbenca kar brez vzroka. Zadnji čas se slišati pri nas mnogo o nekih neveselostih. Če bi se obljube našega bivšega narodnega poslanca g. Špindlerja, da bomo dobili telefon, uresničile, bi lahko izostale te neprilike. — Ob neki priliki so se neki gospod svečano izrazili, da morajo iz našega kraja izginiti nekateri časopisi. Da pa se to ne bo zgodilo, smo storili potrebno, da se njih prerokovanje na žalost ne more uresničiti. Razveseljivo je pogledati, ko naš kolporter prodaja ob nedeljah na trgu pred cerkvijo list, ki gre temu gospodu najboljši na živce Pri Sv. Ani smo že tako napredovali, da imamo že več vrst kolporterjev, ki vneto tekmujejo v razprodaji časopisov — Tudi razne naše organizacije živahno delujejo. Pripravljajo se pravkar skupni družabni večeri, ki jim bo naloga utrjevati narodno in kulturno zavest med obmejnimi prebivalstvom. Napredna društva pri Sv. Ani imajo skušno knjižnico z obilno izbiro raznovrstnih knjig, ki jih toplu priporočamo

IVANJKOVCI Tukajšnja vinarska zadruga priredi 15. vinski sejem in razstavo v sredo 24. t. m. v tukajšnji dvorani. Lanska vina se prav dobro razvijajo, so povsem harmonična in imajo malo kisline. Cene so ugodne. Smo v sredini ljutomersko-orموkkih goric in so tako na sejem priuščena le vina i z tega vinarskega okoliša. Zanimanci bodo imeli priliko poizkusiti mešana in sortirana vina in si poleg tega nabaviti potrebno količino iz teh vinskih krajev. Čas prireditve pa je tudi prav ugoden, ker bodo do tega časa že vina zrela.

SV. POLFENK PRI SREDIŠČU. Dramski odsek Društva Kmečkih fantov in deklet in moški zbor »Lipe« uprizorita v nedeljo 21. tm. ob 18. v šoli narodno igro v štirih dejanjih »Voda s planine« Igra prikazuje borbo mladega šumadijskega kmeta za zgraditev vodovoda po zadružni poti. Prepleta jo zdrav humor, ki biča grde razvade današnjega časa. Zmaga dela nad soletkami. Sodobna igra, ki je ne smete zamuditi

Nadomestila, kadar primanjkuje krme

Živinorejec se mora za živino skrbno brigati in jo dobro krmiti, če hoče imeti od nje dohodke. Dobro krmiljene živali donajajo obilo koristi, slabo krmiljene živali pa sploh nobenih. Slabo krmiljene živali so po vrhu še podvržene raznim boleznim.

Kadar primanjkuje krme, kaže živinorejcu nekaj živine prodati ali pa dokupiti krme. Vendar je mogoče tudi pri pomanjkanju krme pomagati, ne da bi bilo treba kaj živine prodati ali nakupiti drage krme, če je živinorejec preudaren mož. Dober živinorejec mora gledati na to, da se mu ne uniči po nepravilni krmi in da prepove vsako nepotrebno potratno krmilo. Zato naj se slama in tudi seno zrežeta, s čimer se doseže, da živina črta manj krme razmeče in potepa po tleh. Zrezana žitna slama, poparjena in osoljena, je v slabih letih kaj dobra krma. Tudi bukov, hrastovo in jelševo listje se lahko z uspehom uporabi v letih pomanjkanja krme. Celo žaganje igličarjev, pomešano z ovsom se da za silo rabiti pri krmiljenju konj. Za goved pa se žagovina ne sme uporabiti, veda je treba žaganje pred krmiljenjem dobro presejati, da se odstranijo vsi večji leseni koščki in prah. Razume se, da se ža-

govina uporablja le, kadar je sila najhujša, ker je jasno, da živina, ki še slame ne mara, ne žre rada žagovine.

Ajdovko navadno rabijo za nastiljo živini, ker mislijo, da ajdovka ni za drugo kakor za gnoj. Toda tudi ajdovka ima nekaj redilnih snovi, celo več kakor ržena in pšenična slama.

Oluščene koruzne štoke navadno sežgemo, ker mislimo, da niso za drugo uporabo. Vendar imajo tudi ti precej redilnih snovi in so ob času, ko primanjkuje druge boljše krme prav dobro hranilo. Treba jih je le stolči, popariti ali jih v sili skisati, pa so dobro zimsko hranilo za govedo in tudi za drobnico. Najboljše pa je, če jih dobro razdrobiš in pomešaš z rezanico. Koruzni štoki so sploh zmerom precej dobro krmilo.

Živinorejec si torej lahko pomaga v slabih letih, ko je splošno pomanjkanje krme. Tudi pri takem zasilnem krmiljenju more donajati živina umnemu živinorejcu primerne dohodke. Ker je letošnje leto glede krme precej slabo, saj sta pomladno deževje in poznejša suša uničili mnogo krme, bodo enemu ali drugemu živinorejcu zgoraj navedena navodila dobro služila.

D o p i s i

POLJANSKA DOLINA. Mraz imamo, sicer ne preveč snega, a dovolj za dobro smuko. Zato je v nedeljo imel naš Sokol smučarske tekme za škofjeloško okrožje — Prav razveseljiv napredek je pa zaznamovati v članstvu za Vodnikove knjižice. Tako je število članstva naraslo v Gorenji vasi že skoro na petdeset. Zamudniki pa še lahko dobe nekaj izvodov pri poverjeniku g. Šorliju v Gorenji vasi. Sezite po njih, saj vam bodo te lepe in zanimive knjige v kratek čas v teh dolgih večerih — Tudi »Domovino« pri nas zelo radi berejo. Božične številke je v prosti prodaji zmanjkalo. Kdor ni naročnik na »Domovino« jo dobi vsak teden v Gorenji vasi pri Šorliju a v Poljanah pri trgovcu g. Jamarju. Zimski čas je čas branja in pri tem hitro minevajo dnevi. Kmalu bo spet pomlad ko bo treba trdo prijeti za plug in motiko. Kaj nam prinese pomlad, nič ne vemo. Upajmo, da ne bo nič hudega.

ZALEC. (Smrtna kosa). V Zalcu je te dni umrl ustanovni član gasilske čete in eden izmed najstarejših savinjskih gasilcev 86letni Franc Premik Rajnkega so ob veliki udeležbi gasilcev in občinstva položili k večnemu počitku na rokopolnišču sv. Kancijana. Naj mu bo ohranjen blag spomin.

SV. VID PRI PTUJU! Koliko siromaštva skrivajo hišice sredi bogatih haloških goric,

je najbolj znano tistim, ki živijo v dnevnih stikih s prebivalci teh domov. Solo našega kraja obiskujejo otroci iz Halož in s Ptujškega polja. Poleg svoje vzgojne naloge nudi šola ubožni deci tudi pomoč z vsakoletni-

Za obnovitev naročnine

Ponovno vas prosimo, da obnovite po že poslani položnici naročnino za let 1940. Ker je naročnina malenkostna, prosimo cenjene naročnike, da jo plačajo še ta mesec, po možnosti za vse leto naprej. Tako ne bomo med letom imeli opravka z novimi položnicami in sitnosti iz opomini. Naročnina ostane nespremenjena: za domačo državo: celoletna naročnina 36 din, polletna 18 din, četrtletna 9 din; za tuje države: celoletna 48 din, polletna 24 din, četrtletna 12 din; za Ameriko pa celoletna naročnina en dolar.

Kdor bi po pomoti ne prejel položnice ali če se mu pokvari, naj piše na upraviteljstvo po drugo. Oni naročniki, ki so naročnino za leto 1940 plačali že poprej, naj kot zvesti naši prijatelji izročijo položnice znancem, ki še niso naročeni, in jih pridobijo, da se na »Domovino«, ki je vsem, ki jo poznajo in bero, najbolj priljubljeni list, naroče za novo leto.

Kdor je preteklo leto zastal z naročnino, naj s položnico ali poštno nakaznico hitro poravnata tudi zaostanke, da ne bo posledka pri pošiljanju lista.

Nadalje opozarjamo naročnike v inozemstvu, da naše položnice tam niso veljavne, zato jih nujno nismo priložili. V Franciji in Belgiji se naročnina lahko pošlje po mednarodni poštni nakaznici. Znesek je napisati v dinarjih, ki ga na pošti preračunajo, koliko mora pošiljatelj položiti v francoskih ali belgijskih frankih. Plačilo naročnine pa posreduje tudi Banka S. Baruch in Comp. v Parizu IX Rue Auber 11, na katero se je obrniti.

Naročniki v Newčiji denarja za časopise ne smejo pošiljati, zato sprejemamo take naročnike le, ako plača zanje naročnino kakva oseba, ki biva v Jugoslaviji.

Zaščita otrok v primeru vojne

Unija za zaščito otrok prosi zato vso našo slovensko javnost v imenu vseh onih, ki delajo za zaščito mladega slovenskega rodu pred grozotami vojne, da jih pri delu podpira z razumevanjem, z dobro voljo, z izvrševanjem vseh ukrepov, ki so bili v tem pogledu izvršeni. Unija bo stalno skrbela po svojih najboljših močeh, da bo javnost, posebno pa starši, podrobno in natančno obveščena o vseh pripravah. Kolikor bi kdor koli hotel imeti kakega posebnega pojasnila v pogledu zaščite otrok za primer vojne, naj se obrne na pristojni krajevni odbor unije, na občino ali na šolo. Čim večja povezanost s starši in njihovo zaupanje sta pri tem delu potrebna.

Marsikom se je zdelo čudno, da je čital najrazličnejša poročila o pripravah za obrambo prebivalstva v primeru vojne, o poskusnih zatemnitvah, o najrazličnejših odborih, o naznanjanju nevarnosti, o ureditvi gasilne službe, o tehničnogradbeni službi, o zdravstveni in kemijski službi, ni pa čital ničesar ali pa le malo o potrebnih pripravah za zaščito otrok v vojnem času. Zaradi tega se

morda komu zdi čudno, da se pri nas na to ni čne misli. Toda ni tako.

Priprave okoli zaščite otrok v vojnem času se vrše pri nas že od mesca avgusta, ko je bil izdan od ministrstva za vojsko in morarico poseben pravilnik za zaščito otrok, ki je natančno določil, kdo je dolžan in kako je dolžan skrbeti za zaščito otrok v vojni. Vsi tisti, ki so bili s tem pravilnikom pozvani, da izvedejo priprave za zaščito otrok, predvsem pa Unija za zaščito otrok, so se pričeli truditi, da izvedejo svoje delo čim prej. Številna predavanja, nasveti staršem, popis otrok, ki ga je izvedla unija s svojimi krajevnimi odbori ob podpori banske uprave in naših občin, pričajo, da se vrši delo v vsem in z največjo naglico.

Da se vrši delo tako naglo, sicer gotovo še ne pomeni, da je vojna pred durmi, toda vsak pameten in izkušen človek ve, da je boljše biti zmerom pripravljen kakor pa enkrat iznenaden. Tozadevnih izkušenj imamo na izbiro ne samo iz pretekle svetovne vojne, marveč tudi od onih držav, ki se danes vojskujejo med seboj. Komu ni v opomin grozotna usoda varšavskih otrok!

Politični pregled

Po vsej Evropi je

zbudil obisk Nj. Vis. kneza namestnika Pavla in kneginje Olge v Zagrebu velik odmev.

Italijanski listi so ob tej priliki celo poslali v Zagreb svoje poročevalce in pišejo zdaj, da je bil s tem na svečan način zapečaten sklenjeni sporazum in utrta pot k složnemu delu. Nemški listi enako naglašajo pomembnost tega obiska. Obširna poročila objavljajo angleški listi, ki izražajo zadovoljstvo zaradi navdušenega sprejema knežjega para v Zagrebu in naglašajo velike manifestacije hrvaškega ljudstva. Francoski listi pa vidijo v obisku in počastitvah knežjega para dokaz, da je sporazum med Srbi in Hrvati dokončen, kar pomenja izredno okrepitev Jugoslavije.

Nemška oblastva so nedavno zadržala vrsto italijanskih vagonov za Finsko. Ko je

italijanska vlada zahtevala od nemške pojasnilo, zakaj zadržujejo pošiljke orožja Finski,

so Nemci odgovorili, da zaradi prijateljstva z Rusijo ne dopustijo takih pošiljk. Sicer pa da so tudi Finci že ponovno pokazali svoje sovražno stališče nasproti Nemčiji. Italijanske vagone z orožjem za Finsko so menda že vrnil v Italijo.

Sovjetska vlada je poslala te dni

protest norveški in švedski vladi, češ da nudita pomoč Finski

in da s tem kršita nevtralnost. Tudi moskovski radio je ostro napadel obe državi. Obe državi sta zavrnila te očitke Norveška in Švedska da ne podpirata Finske s prostovoljci in vojnim materialom. Obe vladi sta tudi izjavili, da je podpora Finske iz obeh držav le zadeva posameznih zasebnikov. Kakor poročajo iz Moskve, se sovjetska vlada ni zadovoljila s takim odgovoroma, zaradi česar se čedalje česče čujejo hude grožnje obema skandinavskima državama.

Po vesteh iz Bruslja so bili storjeni

izredni varnostni ukrepi v Belgiji in na Nizozemskem.

V Belgiji so vpoklicali rezerviste v starosti od 20 do 31 let. Splošna mobilizacija pa ni bila izvedena. Kakor pravijo vesti, sta na belgijskem ozemlju morala pristati dva nemška letalca, pri katerih so našli fotografske posnetke belgijskih utrd.

Kakor poročajo iz Tokia, je

nova japonska vlada za zблиžanje z Anglijo.

Predsednik vlade admiral Jonaj je te dni naglašal željo japonske vlade po izboljšanju položaja z velesilami, tudi s sovjetsko Rusijo. Zunanji minister Arita je pa zlasti poudarjal potrebo zблиžanja z Anglijo.

Kljub sovjetskim grožnjam

se Švadska in Norveška ne dasta ustraševati.

Ves švedski, pa tudi norveški tisk zavrača sovjetske obdolžitve in izjatlja, da je bil odgovor švedske in norveške vlade na sovjetski protest umesten in dostojen. Švedski list »Dagens Nyheter« meni k temu, da svobodni švedski narod kljub vsemu lahko izraža svoje prijateljstvo po svobodni volji. Izražati pa da ga seveda mora Finski, ki je bila brez vsakega povoda napadena. Švedski narod da ne bo izdal finskega, ki se bori za svojo svobodo in svobodo vsega sveta.

V angleški spodni zbornici

sta govorila te dni odstopivši minister za vojsko Hore Belisha in ministrski predsednik Chamberlain.

Iz njunih govorov še zmerom ni jasno razvidno, kakaj je Hore Belisha odstopil. Chamberlain je na koncu svojega govora izrazil upanje, da bo Hore Belisha kmalu svet na takem mestu, kjer bo mogel služiti domovini. Govora obeh državnikov sta hkratu naglašala, da morata Anglija in Francija zmagati. V to svrhu da sta obe zavezniški državi tudi zadosti oboroženi.

Na zapadnem kakor finskem bojišču v zadnjih dneh ni bilo večjih dogodkov. Pač pa

sovjetska letala neprestano obsipavajo finska mesta z bombami.

Kakor pravijo Finci, so finske čete od začetka vojne sestrelile že 170 sovjetskih letal

Po vesti iz Londona je te dni

izgubila Anglija tri, Nemčija pa dve podmornici.

Razen tega je v zadnem času bilo več trgovskih ladij potopljeni od min, odnosno podmornic.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na sejmu v Ptujju so se trgovali za kg žive teže: voli I. po 5.50, II. po 4.50, III. po 3.50, telice I. po 5 din, II. po 4.50, III. po 3.75, krave I. po 4.25, II. po 3.50, III. po 2 din. V Celju so bili voli po 5 do 6.50 in v Črnomlju po 3 do 6 din.

SVINJE. Za kg žive teže so se trgovali: v Ptujju: špeharji po 8.25 do 9.75, pršutarji po 7 do 8 din, v Kočevju: špeharji po 9 do 10, pršutarji po 7.50, v Celju pršutarji po 8 dinarjev.

SIROVE KOŽE. V Ptujju: goveje 13, telečje 18, svinjske 10 do 11, v Celju: goveje 12 do 14, telečje 14 do 16, svinjske 8 do 10, v okolici Črnomlja goveje 13 do 14, telečje 16, svinjske 8, v Kamniku: goveje 14 do 15, telečje 17, v Kočevju: goveje 12 din za kg.

MED. V Ptujju 16 do 20, v Kočevju 16, v Celju 20, v Ljutomeru 16, v Kamniku 18 do 20 din kg.

VINO. V ljutomerskem okolišu se je dobilo pri vinogradnikih navadno mešano vino po 4 do 6, finejše sortirano pa po 6 do 7 din, a pri vinogradnikih črnomeljskega okoliša navadno mešano vino po 4 do 4.50 din liter.

KRMA. V Črnomlju seno 100, slama 40, v Ptujju: seno 100 do 125, slama 30, v Ljutomeru lucerna 80, seno 70, slama 50, v Celju: lucerna 100, seno 80 do 90, slama 45, v Laškem: seno 90 do 100, slama 30 din za 100 kilogramov.

SVINJSKA MAST. V Celju: slanina 18, svinjska mast 20, v Ljutomeru: slanina 16, svinjska mast 18, v Kamniku: slanina 17, svinjska mast 22, v Laškem: slanina 18, svinjska mast 22, v Črnomlju: slanina 14 do 15, svinjska mast 20 din kg.

KROMPIR. V Celju 175, v Ljutomeru 150, v Laškem 165, v Kamniku 150 do 175, v Črnomlju 150, v Ljubljani do 200 din za 100 kilogramov.

DRVA. V Celju bukova 90, v Ljutomeru 120, v Kamniku 80, v črnomeljski okolici 60 do 65, v Ptujju bukova 90 din za kubični meter.

SIROVO MASLO. V Celju 28 do 40, v Ljutomeru 26, v Kamniku 32, v Laškem 30, v črnomeljskem okolišu 32 do 36, v Ptujju 24 do 28 din kg.

FIŽOL. V Laškem 600, v Kamniku 500 do 600, v Celju 700, v Ljutomeru 550, v Črnomlju 500 do 700 din za 100 kg.

JAJCA. Cene se gibljejo v glavnem med 1.25 do 1.50 din za kos.

JABOLKA. V Laškem: I. 400 do 500, II. 250 do 300, v Kamniku: I. 500 do 700, II. 400 do 500, III. 350 do 400, v Celju: povprečno po 250 do 300, v Ptujju: povprečno po 400 do 500 din 100 kg.

Sejmi

- 22. januarja: Marenberg;
- 23. januarja: Mozirje, Novo mesto;
- 25. januarja: Blagovica, Dolnja Lendava, Koprivnica, Radeče, Slovenj Gradec, Studenice pri Poljčanah;
- 29. januarja: Rajhenburg, Litija, Vinica v Beli krajini;
- 30. januarja: Rakej;
- 31. januarja: Dobova.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 16. t. m. v devizah (prve številke pomenijo službene tečaje, druge v oklepajih pa tečaje na svobodnem tržišču):

1 angleški funt za 175.60 do 178.80 (za 216.94 do 220.14) din;

100 francoskih frankov za 99.25 do 101.55 (za 122.67 do 124.97) din;

1 ameriški dolar za 44.24 do 44.84 (za 54.80 do 55.20) din;

1 holandski goldinar za 23.56 do 23.94 (za 29.11 do 29.49) din;

1 belgijsko belgo za 7.43 do 7.55 (za 9.18 do 9.30) din.

Nemške klirinške marke so bile po 14.70 do 14.90 din. Vojna škoda je v Zagrebu notirala 420 do 425 din.

Drobne vesti

= Stiska tkaninske industrije v Sloveniji. Naša tkaninska industrija je zašla v izredno hude težave in grozi celo, da bo kmalu ostalo brez zaslužka okrog 6000 delavcev. Pred dnevi so bili zastopniki te industrije pri banu ter mu razložili težave, ki so nastale zaradi nabave sirovin. Tkaninska industrija v Sloveniji zaposluje okrog 17.000 delavcev ali 18 odstotkov vsega v dravski banovini za-

poslenega delavstva. Delavstvo zasluži v tej stroki okrog 120.000.000 din in približno toliko znaša vsota za nabavo sirovin in drugih tvorniških potreb. Zaradi skrčene dobave sirovin iz Nemčije in Italije so se obrnili industriji na Narodno banko, naj bi jim dovolila uvoz 31.000.000 kg bombaža na leto. Dovoljeno jim je bilo le 22.000.000 kg. Če se jim ne bo posrečilo doseči večji uvoz, bo ostalo okrog 20 tkaninskih tvornic brez sirovin in na cesti bo 6000 delavcev.

= **Za dražbo krzna**, ki bo v Ljubljani na velesajmu 22. t. m., je močno zanimanje tudi v tujini in je pričakovati dovolj kupcev. Pošiljke krzna prihajajo iz vseh krajev države, mnogo slovenskih lovcev pa oddaja svoj letošnji plemeniti pridelek kar osebno v pisarni na velesajmu. Vse blago bodo strokovnjaki pregledali in prebrali. Kdor ima še krzno doma, naj ga nemudno pošlje na naslov: »Divja koža«, Ljubljana-velesajem.

Novice

* **Vodnikova družba** obvešča vse poverjenike in one člane, ki nameravajo še naročiti letošnje Vodnikove knjige, odnosno, ki so že nakazali od 5. t. m. do danes članarino za letošnje knjige, da je naklada letošnjih knjig vsa pošla. Poslane zneske bo pisarna vknjižila za leto 1940.

* **Orožne vaje v letu 1940.** Te dni je izšel nasledni ukaz: V imenu Nj. Vel. kralja so kraljevi namestniki na predlog ministra vojske in mornarice in na osnovi člena 255. zakona o ustrojstvu vojske in mornarice sklenili, da lahko minister za vojsko in mornarico po določbah zakona o ustrojstvu vojske in mornarice v letu 1940. pozove na orožne vaje rezervne oficirje, rezervne uradnike in obveznike, komoro (tren) in prevozna sredstva, kadar in koliko bo to potrebno.

* **V bližini Zagreba iščejo zemski plin.** V Kravarskem, nedaleč od Zagreba, so haje velika ležišča zemskega plina. Nedavno so začeli vrtati globoke jaške za pridobivanje plina in so doslej prodrli 700 m globoko. Nastop plina pričakujejo v najkrajšem času. Zemski plin v Kravarskem ne zaostaja po svoji kakovosti za glasovitim plinom v Bujavici, kjer ga pa doslej tudi še smotrno ne

izkoriščajo. Ta plin je posebno uporaben za pogon motornih vozil. Znano je, kakšne težave so nastale v naši državi zaradi pomanjkanja tekočega goriva, medtem ko bi pri smotrni organizaciji lahko preuredili večino motornih vozil na pogon z domačim zemskim plinom. Od pridobivanja plina v Kravarskem si obetajo Zagrebčani mnogo, ker mislijo, da bi ga lahko dovajali naravnost v Zagreb in ga uporabljali tudi kot izredno ceno kuro, ki bi povsem izpodrinilo dražji svetilni plin.

* **Bivši egiptski vladar v Splitu.** Te dni je prispel v Split bivši egiptski kedi Abas Helmi II. V pristanišču je bila zasidrana njegova jahta »Nimet Alah«. Gost se je zadrževal po večini na svoji jahti.

* **Grozna burja na Krasu.** Tako grozne burje, kakršna je nedavno divjala po Krasu, ne pomnijo stari ljudje. V Postojni se ni nikdo upal na cesto. Avtobusi so sploh izostali, vlaki so pa prihajali z veliko zamudo. Po Vipavski dolini je dosegla burja 150 km na uro. Vipavska dolina je bila nekaj dni kakor izumrla, saj se ni nihče upal na ulico. Po gornjem Krasu je odnašalo strehe in je burja napravila zelo mnogo škode. Promet med Sv. Petrom in Reko je bil čisto prekinjen. Na topolskem železniškem mostu je silen vihar vzdignil tovarne vagonne in jih z nasipa vrغل na državno cesto. Le velika električna lokomotiva je ostala na tiru. Pred vojno je burja prav na istem mestu prevrnila tovarni vlak, a nekaj let poprej mešani vlak na Mali Bukovici.

* **Plaz je terjal 11 življenj.** Strašna nesreča se je pripetila nedavno v Čedadu. V mestu se je velikanski zemski plaz zasul tri hiše. To se je zgodilo v bližini tako imenovanega Hudičevega mostu. S silnim truščem je zgrmel na hiše nad 1200 ton kamenja in prsti. Hiše so se pod to ogromno težo sesedle, pod razvalinami pa je ugasnilo enajst življenj. Po srečnem naključju se je zgodilo, da plaz ni terjal več žrtev. V tretjo hišo se je nameraval prav v kratkem naseliti njen lastnik. To preselitev pa je zaradi nekkih ovir preložil na poznejši čas. S tem je sebi in družini rešil življenje.

* **En brat sovjetski general, drugi Hitler je vprijetelj.** Sovjetski general Kristjan Nelich, katerega je moskovska vlada poslala na Finsko raziskovat vzroke neuspehov rdeč vojske, je iz Subotice, kjer je bil pred

vojski. Njegov sin, ki ima v Subotici trgovino, je bil vse do zadnjega prepričan, da je njegov oče, ki je v svetovni vojni izgubil na ruski fronti, že zdavnaj mrtev. Ko je časopisje pred dnevi objavilo vest, da je general Nelich padel v finsko ujetništvo, je sin šele izvedel, da njegov oče živi in da je v Rusiji pomemben mož. Kako čudno se včasih usoda poigra z življenjem ljudi, nam priča še zgodba o generalovem bratu Henriku, ki se je po vojni preselil v Nemčijo in odprl kjučavničarsko delavnico v Münchenu. Ko je začelo gibanje narodnega socializma naraščati, je tudi sam stopil v hitlerjevsko organizacijo in postal dober prijatelj Adolfa Hitlerja, še preden je Hitler prevzel oblast. Henrik Nelich je bil izvoljen celo za narodnega poslanca in zdaj je lastnik velike kovinske tvornice in velik bogatin. Nelichi so po rodu Nemci.

* **Smrten padec.** Posestnik Ivan Simčič iz Kojškega je nedavno na poti domov padel. Na pomoč sta mu prihitela dva mladeniča in ga vzdignila, a Simčič je bil še toliko prf moči, da je menil, da bo še sam prišel do doma. Kljub temu sta ga fanta spremljala in sta ga na njegovo željo spravila na domači senik. Naslednjega jutra pa je prišel na senik posestnikov sin, da bi očeta zbudil, a ga je našel mrtvega. Staremu možu se je ponoči vtila kri med možgane in je po kratkem smrtne boju umrl. Ugotovili so, da mu je pri padcu poškodoval lobanja.

* **Smrtna žrtev nesreče.** Pred dnevi so prepeljali ljubljanski reševalci v splošno bolnišnico 38letnega posestnika Jožeta Hitejca z Iga. Gospodar je nameraval zjutraj s konjem v Ljubljano, zato je že zgodaj pričel krmiti živino. Hotel je nakrmiti tudi konja. Ko pa je stopil k njemu, se je konj vzpel in ga na vso moč brcnil s kopitom v trebuh. Hitejca je lahko samo še zavpil, nato pa se je nezavesten zgrudil v hlevu, kjer so ga kasneje našli domači. V bolnišnici so ugotovili, da je imel počen želodec in še druge notranje poškodbe, za katerimi je kmalu umrl. Pokojniku bodi blag spomin, žalujoči družini naše iskreno sožalje!

* **Jezik ji je primrznil k mostni ograji.** Te dni je šla hčerka mizarskega mojstra Klemenca v Črnomlju čez most. Vsa mostna ograja je bila pokrita s skorjo ledu. Deklica se je malo poigrala in pritisnila jezik k ograji, toda jezik ji je primrznil k ograji. Dekle

Paul Keller

10

DOM Roman z gora

Postlovenil B R

Ljudje, ki so že dolgo spali tam doli. Kako tiho jim je moralo biti. Samo črvi so vrtali po lesu in kosteh in časih se je prelomil pokrov kakšne rakve. Potem se je usedla prst in stisnila truplo.

Berce se je stresel in se umaknil od okna stran.

Norec je bil, da se je trapil s takšnimi mislimi. Saj se ni dalo nič več pomagati. Sedel je na rob postelje in položil glavo na blazino. Toda zaspati ni mogel. Zmerom je videl pred sabo rdečo, pridušeno žumečo luč. Zdelo se mu je, da ta luč vzdihuje in krvavi.

Zavrl je oči. Zakaj misli zmerom na Bukovnika? Saj je šel in ga ni več. Nič več mu ne more. Niti lasu mu ne more skriviti. In preden se bosta soet videla, dotlej je še dolgo. Takrat bo Bukovnik že davno razpadel v prah.

Tedaj se je od zunaj nekaj priplazilo. Berce je prisluhnil. Bližalo se je, za trenutek utihnilo, se ustavilo. Pa se je spet premaknilo, prevrnilo stol in spet utihnilo in obstalo. Potem je na glas zastokalo pred vrati.

Berce se je na pol dvignil. Hladen pot mu je pokrtil čelo. Roke ki se je z njimi podpiral, so mu kar otrpnile.

Suet stok.

Potem je popraskalo po vratih in kljuka se je vdala.

»Kdo je? K—d—o—o? — —Oh, Gustav! Kaj pa hočeš?«

Bebec, ki je bil le za silo oblečen, je položil prst na usta.

»Pst! Molčiš! Nekaj sem ti prišel povedat.« Oči so se mu zlovestno iskrile, Približal se je očetu in mu šepnil na uho:

»Spet prihaja!«

Berce je prebledel.

»Gustav, kako si drzneš zdaj — ponoči — tako —«

»Prst! Bojim se! Prihaja, — po polju divja, — s puško — videl sem ga, — ustreliti me hoče, — zato sem prišel k tebi — Skriti me moraš, — in denarja mu moraš dati, da ne bo streljal.«

V Bercetu je kar zavrelo.

»Gustav, takoj pojdi v svojo sobo in leži. To je neumnost!«

Bebec je začel tuliti in Berce mu je moral z roko zatisniti usta.

»Molči, Gustav, molči vendar! Drugače te bo še kdo slišal. No, kar ostan! Ne, nikari ne kriči! Gustav, v mojo posteljo leži! Slekkel te bom! Saj nikogar ne bo. Ne, nikogar ni!«

»Oče, videl sem ga! On ve, da sem jaz zažgal!«

»Miren bodi, Gustav! Saj nisi ti zažgal!«

»Jaz sem bil, jaz! Z dvema užigalicama! Iz izbe me je podil, ko je bilo zunaj tako hladno.«

»Če ne boš molčal, Gustav, te bo orožnik vzel! Nikomur ne smeš tega povedati! Nikomur! Ali si me razumel?«

Berce je od razburjenosti kar drhtel.

»Ne bom povedal, ne bom! Drugače me bo še ustrelil!«

»Zaspi zdaj, Gustav!«

»O, tako je gorelo! Tako visok je bil plamen in tako vroč! Zdaj pa bo on prišel. — Ali ga ne slišiš, oče? Po stopnicah prihaja, cop — cop — cop — Oče, skrij me!«

Berce je sedel na rob postelje in prijel stina za roke. Tiho mu je prigovarjal, naj se vendar pomiri in zapre oči.

Bebec je skrtil glavo pod blazino in se krčevito oklenil očetovih rok. Časih je zakričal. Tako je poteklo strašne pol ure, potem pa je začel fant pretresljivo ihteti. Nazadnje ga je le posilil spanec.

Berce je vstal. Njegov obraz je bil ves upadel. Tiha, težka kletev mu je ušla. Spoznal je, da se mu je zagrizel v mozeg črv, ki ga bo večno grizel.

Počasi je stopil k mizi ob steni. Iz predala je vzel kos časnika. To je bil papir, ki je Gustav na dan požara napravil čako za sebe, jo potem spet razvil in dolgo strmel v sliko na njem.

Slika je kazala gorečo hišo in nezavestnega človeka, ki so ga nesli iz nje. Ta slika je razvnela fantovo domišljijo in ga izpodboda k pogubnemu dejanju. In usodno je bilo tudi, da so prav takrat govorili o požaru in da je Bukovnik fanta užalil.

Berce je še isti večer zvedel vso resnico. Ko je Gustav od pogorišča hitel domov, mu je Berce sledil. Dobil je fanta v veži pod stopnicami, kjer je čepel in stokal. Vzel ga je s sabo v izbo in mu tam izprašal vest. Potem mu je ubogi fant padel k nogam in mu priznal, da je on zažgal.

V začetku Berce tega ni mogel verjeti. Toda potem je preiskal fantove žepe. V njih je našel sliko požara in vest užigalic. V gro-

si ni moglo pomagati. Začelo je kričati, kolikor je pač zavoljo negibnega jezika moglo. Prihiteži so ljudje, prinesli toplo vodo in začeli tajati led. Kmalu je led popustil, vendar pa se je deklici koža jezika preveč sprijela z ledom in se je odtrgala. Drugega hudega ni doživela. Bržkone pa poslej ne bo več pokušala ledu.

* **Zastrupila se je na nepojasnjen način** 14-letna Ana Furkova, hčerka posestnika v Zgornji Hajdini. Sodijo, da je dobila strup v sebe z jedjo. Doma so imeli namreč kolino, ki so se končale z veliko pojedino. Ubožico so v hudih bolečinah prepeljali v ptujsko bolnišnico, kjer pa ji niso mogli pomagati in je kmalu umrla.

* **Komaj so se rešili iz gorečega poslopja.** Na Kamnu nad Sv. Lovrencem na Pohorju je imel grof Ivan Zabec, sin pokojnega lastnika falske graščine svoj lovski dvorec s pripadajočimi gospodarskimi poslopji. V nedavni noči so v dvorcu spali grof Zabec in dva njegova gosta iz Nemčije Wolfgang Oberteil Troll in njegova žena. Zgodaj zjutraj, ko je bilo v dvorcu vse v najglobljem spanju, je nenkrat nastal požar. Speče domače so zbudili sikajoči plameni, da so vsi preplašeni zbežali iz hiše na prosto v samih spalnih oblekah in copatah, dasi je bil zunaj strašen mraz pod 20 stopinjami. Za reševanje obleke in opreme ni bilo več časa. Ker je bil dvorec precej proč od drugih bivališč, so prišli prepozno tudi gasilci. Grof si je s svojima gostoma rešil le golo življenje. Ogenj je uničil hišo z vso opremo. Zgorelo je tudi 25.000 din in za 10.000 din dragocenosti, ki je bila last grofovih gostov iz Nemčije. Ogenj je nastal pri peči, katero so zaradi mraza močno zakurili.

* **25.000 dinarjev je pozabil v vlakcu.** V vlakcu na progi Kotoriba — Maribor je pozabil neki potnik aktovko, v kateri je imel 25.000 din. Aktovko so našli potem v vlakcu nedotaknjeno, kar je znak, da je ni videlo nobeno nepošteno oko.

* **Požar.** Te dni je nastal ogenj na Ostriči pri Dravogradu v hiši tvorničarja Viktorja Golla, v kateri je stanoval najemnik Vajksler Valentin. Hiša je zgorela s hlevom vred. Rešili so samo živino, vse drugo pa so uničili plameni. Ogenj je nastal zaradi slabega dimnika.

* **Velik požar so imeli pred kratkim v Kuteževem pri Jablanici.** Ogenj je nastal sredi noči v hlevu trgovca Josipa Celina. Preden

so požar opazili, so v hlevu že poginili trije voli. Ogenj se je razširil na sosedni kozolec in prešel kmalu nato na hišo. Na pomoč so prihiteži gasilci iz Hirske Bistrice. Poleg vseh treh stavb in živine je požar trgovcu uničil tudi mnogo poljskega orodja in nad 100 metrskih stotov žita.

* **Požar je napravil veliko škodo.** Pred dnevi je ogenj uničil v Grosupljem s slamo krit kozolec dvojnik, last posestnika Alojza Bedenčiča. Zgorelo je tudi okrog 7.000 kg stisnjene sena, ki ga je imel spravljenega pod kozolcem župni upravitelj Gole. Poleg tega so zgoreli vozovi, več posod za mleko in orodje. Čenrav je stal kozolec sredi vasi in so bili ljudje po večini doma, so ogenj opazili šele tedaj, ko je bila že vsa zgradba v plamenih. Na pomoč so prihiteži domači gasilci z motorno brizgalno, ki je bila prvič pri tem požaru uporabljena. Motorica je z veliko silo metala curke vode na goreče tramovje. Ker je bila nevarnost, da se vnamejo tudi bližnja poslopja, so se gasilci predvsem prizadevali, da ogenj omeji, kar se jim je tudi posrečilo. Posestnik Bedenčič ni bil zavarovan.

* **Pet glav goveje živine se je zadušilo.** Kmetu in posestniku Antonu Kodriču v Novakih pri Studenicah pri Poljčanah se je te dni pripetila huda nesreča. V hlevu se mu je zadušilo pet glav goveje živine. Hlev stoji nekaj korakov od hiše in so v njem pozimi domači sin. Ker je bilo mrzlo in ima sin revmatizem, mu mati da večkrat v posteljo vročo opeko. Tudi nedavno zvečer je to storila. Nesreča pa je hotela, da se sin tega večera ni vrnil domov ob običajni uri. Zakasnili se je v noč pri sosedu in se vrnil domov šele proti jutru. To pa je bilo usodno za živino, ki je ostala sama v hlevu. Močno razgreta opeka je začela suho ovseno slamo v hlevu smoditi. Nastal je močan dim, ki se je večno bolj in bolj zgoščeval, kar je imelo za posledico, da se je živina v spanju ponoči zadušila.

* **Od božiča je mrtev ležal v gozdu.** Dne 23. dec. je gozdni delavec Ivan Brunčko odšel od nekega posestnika v Vrhah, kjer je sekal les v gozdu. Ker je Bručko večkrat menjal gospodarja, ga nihče ni pogrešal, čeprav ga od omenjenega dne niso več videli. Po naključju je hlapec Franc Vrhovnik te dni šel na delo v gozd, kjer je ves prestrašen našel Brunčkovo truplo. Domnevajo, da se je Brunčko na dan, ko je zapustil svojega delodajalca precej omil. Ubral jo je po bližnjici

za mu je zastavil še nekaj vprašanj in dobil iz odgovorov potrdilo strašne resnice. Njegov sin je bil požigalec! In vendar ga takrat ni motilo nič drugega kakor nesrečnosna misel, da li kdo utegne odkriti resnico. Ves njegov poznejši trud je veljal temu, da bi zavil dejanje v tenčico pozabe in obrnil sum drugam. Tako se je s tem trudil, da je pozabil, kako si je hotel še malo prej pridobiti Bukovnikov dom.

Zdaj je snet stopil k postelji spečega sina. Še v spanju je bil njegov obraz grd in snačen. Fant je težko dihal in njegovi kuštravi lasje so bili vsi mokri od pota. Očitno je še v sanjah videl strašnega lovca, ki ga je zasledoval. Bercecu je omahnila glava na prsi. Prišla je tudi zanj ena tistih neznošnih ur, ko človek obračunava sam s seboj in se naposled zgrozi pred svojo krivdo in kaznijo, ki ga zanjo čaka.

Če bi Gustav kaj izblebetal! Saj fantu pred sodiščem ne bi nič mogli, ker za svoje dejanje ni odgovoren. Toda spravili ga bodo v zavod, da nikomur več ne bi mogel škodovati.

In tega še je Berce bal. Temu se je umirala vsa njegova duša. Oba svoja otroka je oboževal, kakor navažno vsi skopuhi, ki više na svojih otrocih z ljubeznijo, kakršne navadni ljudje ne poznajo. In še nečesa se je bal: da ne bi otrok česa izblebetal o očetovi sokrivdi.

Njegova prisega! Njegova prisega! Kako je bilo z njo!

Seveda, v sili bi lahko vse zanikal. Otrokovih besed pred sodiščem ne bi resno jemal. Lahko bi rekel, da ničesar ni vedel. Toda ljudje na vasi! Če bo izgubil njih za-

upanje, bo vse izgubil. Nikogar več ne bo k njemu v gostilno. In to se nikakor ne sme zgoditi.

In njegov stari načrt, da se polasti Bukovnikovega doma! Saj je prav, da je Bukovnik izgubil s površja. Kaj ga prav za prav ta človek bries? Saj se je sam uničil in se potem umaknil!

Luč je začela plapolati in ugašati. Berce se je ustrašil: zdaj v temi se je tudi on začel bati. Pomislil je, kako bi mogel dobiti novo luč. Dobil bi jo že, pa ne brez šuma in ropota. Zato je onemogel sedel na stol.

Samo proti oknu ne sme gledati! Mesečina je prihajala skozenj in tako pošastno blebda je bila. In tam na sredi vasi se je dvigal zvonik tako čudno, kakor bi vstajal s pokonališča grozeč orjaški prst.

Samo proti oknu ne sme gledati! Nekaj časa je mirno sedel zatopljen v svoje težke misli. Potem so mu začele ustnice drgetati. Same od sebe so se izoblikovale besede: Prisegam pred bogom vsemogočnim in vsevednim, da bom govoril čisto resnico, da ne bom ničesar zamolčal —

Vzdih Berce je planil kvišku. Kaj mu je prišlo na misel? Kako je mogel reči te besede?

Zaprli je oči in naslonil glavo ob lončeno peč. Hladna je bila.

Hladna! Ko ugasne plamen in ko ugasne življenje pride hlad.

— da ne bom ničesar zamolčal in ničesar dodal —

Berce se je vzravnaval in kakor vsi, ki jih zadene nesreča, se je hotel boriti s strašno nošastjo, ki se ji pravi slaba vest, hotel se je spustiti v bedast boj, ki ga ne more nihče

skozi gozd, kjer je omahnil in se vlegel. V hudem mrazu je nato zmrznil.

* **Smrt pod kolesi lokomotive.** 43letni prebrtač Franc Lorber iz St. Ilje pri Mariboru je bil uslužben na mariborski glavni postaji. Pri premikanju tovornih vagonov mu je spodrsnilo in je padel pod lokomotivo, ki ga je razmesarila, da je bil pri priči mrtev.

* **Mrtvec v jarku.** V tako zvanem Kempošovem jarku v Trbojah pri Dravogradu so našli mrtvega 67letnega posestnika Viktorja Komposta. Komisija je ugotovila, da ga je zadela srčna kap.

* **Rekruti, rezervisti in njih starši, pozor!** Z nestrokovnjaško izvršeno prošnjo sta izgubljena čas in denar. Zato ne nasedajte vsakomur s tako važno zadevo. Obrnite se le na koncesionirano in strokovno preizkušeno pisarno kapetana Franca Pera (Ljubljana, Maistrova ulica št. 14), ki vam pove, ali je prošnja sploh izvedljiva ali ne. Če je izvedljiva, vam za malenkosten znesek vložijo prošnjo in uredi zadevo. Ne zamujajte časa in hitite z zadevo! Za odgovor priložite znamko za 6 dinarjev.

* **Streljal je na dekle in šel pod vlak.** Na Bregu v Ljubljani se je nedavno zvečer setal 30letni trgovski pomočnik Oskar Klier s svojim dekletom, 18letno frizersko pomočnico Majdo Brecljnikovo. Klier je že dolgo bolehal, večkrat je moral za nekaj časa v bolnišnico, znanci pa so mu prinašali na uho, da se dekle medtem veselo zabava. Iz nedolžnih prepričkov so nastajali večji prepriči. Tako sta se sprela tudi ta večer. Klier je na lepem potegnil revolver iz žepa in ustrelil vanjo, a zadel jo je samo narahlo v ramo. Fant je nato ves obupan izgubil v noč. Zjutraj pa so na železniških tirih na voglu med Gosposvetsko in Bleiweisovo cesto našli razmesarjeno truplo. Vsa znamenja kažejo, da ga je povozil jutrnji brzi vlak, ki vozi iz Postojne v Ljubljano.

* **Ker je pustila otroka na cesti.** Terezija Novakova, posestnica iz občine Razkrižja, je bila pred okrožnim sodiščem v Murski Soboti obsodena na tri mesece strogega zapore in na povračilo stroškov kazenskega postopanja zaradi zanikarnega ravnanja z lastnim otrokom. Pri njej na domu je bila javna dražba nepremičnin. Po dražbi je močno razburjena kričala z dvorišča naj vzamejo še njenega najmlajšega otroka. Čez nekaj dni je vzela dve leti staro hčerko Marijo ter jo odnesla v Strigovo. Tam je pustila otroka samega na

prestati z zmago, če mu božja roka ne odtrga z ram jeklenih krempljev neusmiljenega sovražnika.

»Kaj sem storil? Kaj sem rekel? Saj sem povedal samo to, kar sem vedel! Samo to!«

— da ne bom ničesar zamolčal —
Berce je plašno pogledal proti postelji.

Nekaj je le zamolčal: to, kar bi bilo vse razvzlozilo.

»Ali veste, kdo je bil požigalec?«

»Ne!«

In črna, votlooka sovražnica je vrgla osamljenca nazaj na stol. Tam je pritisnil obraz ob naslonilo.

In ko se je spet zbral, je začutil novo orožje v rokah.

»Nikogar ni mogoče prisiliti, da bi pričal proti lastnemu mesu, proti lastni krvi. Tako pravi vsaj sodnik, če že ne govori tako veraz.«

Oddahnil se je. To bi bilo sproščenje, to bi bila zmaga! Demon je stal pri vratih, kakor bi bil že odhajal od njega. Toda še enkrat se je obrnil.

»Ali bi mogli obožencu pripisati zločin?«

Kakor vrela voda je zakipeo to vprašanje v njegovi duši. Okno je zašklopotalo. Slišalo se je kakor oridušen, hudoben vežaj. In bilo je, kakor bi bil siknil strašen glas:
»Ali še veš, kaj si potem storil? Posojilo si mu odpovedal, da bi ga rognal na boben! Šel si k Mlinariju in ga čuval, potem pa je vzel tvoj prijatelj puško in šel na drugi svet. In bog ga je vorašal: »Odkod prihajaš? Saj te nisem klical!« Z glasom, ki je donel kakor grom, ga je bog vprašal. Tvoj prijatelj pa je z bledo roko pokazal na zemljo, na tebe in rekel: »Tale me je prisilil na pot k tebi, tale...«

cesti pred Grubičovo hišo, ker se je Grubič udeležil dražbe pri njeni hiši, nato pa sama odšla v Rimščak na obisk. Otroka so nasli šele zvečer.

* **Za skoro pol milijona koles in motornih vozil je bilo ukradenih lani v Ljubljani.** Ljubljana ima 20.000 koles, zato ima tudi nemalo tatov koles. V preteklem letu so obsojili na sodišču 19 tatov koles. Kako tatvine koles v Ljubljani res lepo uspevajo, dokazuje najlepše velikansko število lani ukradenih koles. Svojega lastnika je namreč neprosto voljno menjalo 446 koles, dalje en motocikel in en avtomobil. Skupna vrednost teh vozil znaša okrog 430.000 din.

* **Okradena učiteljica.** Te dni je bilo vlomljeno v stanovanje učiteljice Štefke Vrhnjakove v Vrbah v slovenjegraškem okraju. Ukradli so ji več oblek, nov jedilni pribor, par čevljev, zlato damsko uro, 12 klobas, precej perila in 1200 din. Kot vlomilca zasledujejo orožniki dva znana tihotapca.

* **Po petih letih so ga prijeli zaradi razbojništva.** Orožniki pri Sv. Trojici so izvedeli, da živi pri Sv. Benediktu v Slov. goricah neki Geza Sukič iz Bokrača pri Murski Soboti. Njegovo življenje se jim je zdelo sumljivo, pa so pregledali svoje zapiske nazaj in res ugotovili, da zasledujejo Sukiča oblastva zaradi razbojništva, ki ga je izvršil pred skoro petimi leti v Apačah. Dne 19. avgusta l. 1935. je Sukič v Apačah napadel s kolom posestnika Matijo Lovrenčiča in nezavestnemu vzel 50 dinarjev.

* **Velik vlom v Sp. Polskavi.** Posestnici Ivani Frangežovi v Sp. Polskavi je vlomilec odnesel denarja in raznih drugih reči v skupni vrednosti 3760 dinarjev.

* **Ponarejalca novih petdesetdinarskih kovancev so prijeli orožniki blizu Pančeva.** Piše se Sava Gava. Možak je bil že prēj znan kot ponarejalec, saj je bil zaradi tega svojega prepovedanega posla obsojen že na tri leta robije.

* **Tatvine bakrene žice.** V Trbovljah je bilo ukradene s prostega voda 39 kg bakrene žice, vredne okoli 1000 din. Tatvine bakrenih žic na deželi se množe, kajti tatovi žico očitno lahko spravijo v denar.

* **Pojasneni vlom.** Na Kaninu in po sosednih gorah je bila preteklo poletje izvršena vrsta vlomov v planiške kočice in domove. Tatovi so odnesli iz njih mnogo odev, posode in še druge reči. Vse je že kazalo, da vlomilcev ne bo mogoče izslediti. Te dni pa

je neki Anton Di Lenardo iz Učeje v Reziji skušal spraviti v denar nekaj ukradenih odev. Zadeva je bila potlej kmalu pojasnjena. Di Lenardo in njegov sin Jakob sta bila aretirana in spravljena v bovške zapore. Vlome sta že priznala.

* **Tisočaki skopneli v slamnjači.** Želarka Jožefa Krajncveva iz Ruperč je svoje prihranke v znesku 14.000 din skrila v slamnjačo. Ko pa je pred dnevi denar spet preštela, je ugotovila, da ji je manjkalo 4600 din. Zadevo je prijavila orožnikom, ki so dognali, da je omenjeni denar ukradel 36letni viničar Ivan Neuwirt, pri katerem so ukradeni denar našli, in sicer v šupi pod nekim polovnjakom. Neuwirt se je pri zaslišanju zagovarjal s tem, da je hotel z denarjem nakupiti živež za svojih sedem mladoletnih otrok.

* **Vlom v Bizjakovo urarno v Mariboru,** izvršen l. 1937., je bil te dni ponovni predmet kazenske razprave pred malim kazenskim senatom v Mariboru. Zagovarjati se je moral 37-letni mesarski pomočnik Avgust Koler, češ da je skupno z že obsojenim Fran-

ALI LJUBITE

lepa ročna dela? Naročite si prilogo družinskega lista »PRIJATELJ« »Za pridne roke« in boste dobili vsak mesec po 20 različnih vzorcev krasnih ročnih del. Zastonj dobite eno številko na ogled, če pošljete svoj naslov upravi v Ljubljani — Dalmatinova 8/D.

cetom Stanekom vlomil v Bizjakovo urarno in pa v Žnidaršičevo trafiko na Aleksandrovi cesti v Mariboru. Pri vromu v Bizjakovo urarno so bile ukradene razne dragocenosti v skupni vrednosti preko 100.000 din, medtem ko so bili pri vromu v Žnidaršičevo trafiko ukradeni razni kolki v skupni vrednosti okoli 9000 din. Glavni storilec Franc Stanek je bil pred dvema letoma obsojen na pet let robije, medtem ko je njegov pajdaš Avgust Koler pobegnil preko meje in so ga šele pred meseci izsledili ter izročili našim oblastvom. Pri razpravi proti Kolerju je bil kot glavna pričča zaslišan Franc Stanek, ki je svojega bivšega pajdaša razbremenil, tako da je bil Koler obsojen

Reke so zamrznile kakor l. 1929

Evropo je spet zajel mrzli val, podoben onemu v l. 1929. Mraz v naših krajih doseže 15 do 25 stopinj Celzija pod ničlo. Ponekod je baje znašal tudi že pod 25 stopinj. Pri takem mrazu ni čudno, da so vse reke zamrznile kakor v letu 1929.

V decembru so stari ljudje v marsikaterih krajih napovedovali hudo zimo in njih napovedovanje se je, kakor vidimo, uresničilo. Vendar pa prav tako huda, kakor je bila l. 1929., letošna zima še ni.

Obmejna reka Mura je čez in čez zamrznila v noči na soboto 13. t. m. Velike ledene plošče so se zajezile in močna bela plast je pokrila reko tako, da je možen prehod meje po ledu. V soboto 13. t. m. je v Gornji Radgoni dosegel mraz 21 stopinj pod ničlo, kakršnega mraza niso imeli že od 1929., ko so bile ledene plošče porušile veliki leseni obmejni most.

V spodnjem Posavju vlada prav tako hud mraz. Termometer kaže skoro zmerom okrog 20 pod ničlo. Višek je pač dosegel mraz te dni na postaji Vidmu-Krškem, ko je padlo živo srebro na 25 stopinj pod ničlo. Sava je

skoro do dveh tretjin zamrzla in plavajo po njej velike plošče ledu. Pod Impolškim gradom pa je Sava čisto zmrzla v dolžini kakšnih 20 m. Brod pri Rajhenburgu ne more voziti preko Save. Kaže, da prevažanje dalje časa ne bo mogoče.

Mraz vlada z enako silo tudi po Savinjski dolini, na Gorenjskem in drugod. Povsod tod so reke in potoki zamrznili.

V Črni gori je te dni padel tako visok sneg, da je bil prekinjen vsak promet na cestah. Vsi kraji so ostali brez pošte. Oblastva so poklicala na delo za odkidavanje snega na glavnih prometnih zvezah delavce, ki jim pa zaradi visokega snega gre delo le počasi od rok.

V Južni Srbiji je nekoliko boljše. Tam se je železniški upravi posrečilo očistiti nekaj prog in spet uvesti reden potniški promet. Pač pa je železniška utrava začasno ukinila nekaj vlakov na stranskih progah, ki se cepijo od glavne železniške proge Beograd—Sarajevo, in pa dva vlaka na progi Slavonki Brod—Mostar.

»Gustav, zbudi se! Zbudi se, Gustav! Ne morem biti sami!«

Fant se je preplašen zdrzil in se predramil.

In Julij Berce je pri njem iskal pomoči, pri bebcu, ki je zaspan cvilil kakor mlad pes in kmalu potem spet zadremal.

Malo nato je zdrdral zunaj mimo hiše voz. Berce je planil k oknu, kakor v odrešenje je strmel v gorečo luč na vozu. To so bili vsaj ljudje — ljudje.

Toda kmalu nato je prišla še ena luč počasi čez polje, osamela luč, in pred njo se je razburjeni mož zdrzil. Kakor okamenel je strmel vanjo. Ni se mogel od okna umakniti, kakor bi ga bila luč prikovala tja. Pomel si je oči kakor bi ga bila ta luč oplenila. Kakor bi mu bila tančica zastirala oči. Toda če si je še bolj mel oči, nič mu ni pomagalo. Luč se je bližala, čedalje bolj, kakor bi bila namenjena v njegovo hišo, k njemu. In ni prihajala po cesti, ampak čez polje, bela, blede, zibajoča se luč.

Zunaj je zavijal veter in mesec se je izgubil za temnimi oblaki. Skoraj čisto se je sternalo.

Zdaj je bila luč že čisto blizu. Kakor leščerba je bila, pa vendar ni imela oblike navadnih leščerb.

Zdaj — zdaj je lahko vse natanko videl! Dolgo črno bitje je neslo leščerbo, za njim pa drugo bitje v belem. Berce je v soju luči vse to dobro videl.

In zdaj sta obe bitji kakor dve sencji izgini v Bukovnikovi hiši.

S spačenim obrazom se je Berce obrnil stran.

Zdelo se mu je, da vodi smrt Bukovnika nazaj domov.

Drugače ni bil nikoli bojzljiv. Toda kar je ležal pod rušo človek, ki mu je on ukradel življenje, ga je začel prevzemati grozljiv strah, — blazen, praznoveren strah.

Temno je bilo, strašno temno, in sin je tako čudno hropel.

Kje je kakšno sredstvo, da bi ubežal tem mukam?

Ob stenah se je Berce splazil do vrat in potem tiho kakor tat po stopnicah navzdol proti točilnici.

Tam se je oddahnil. Nekam odleglo mu je. Oprezno je zavrl oknice, potem pa je prižgal luč! Ze sama luč je nanj učinkovala nad vse blagodejno.

Toda še je bilo tu samotno in še ga je bilo strah.

Tedaj je poiskal sredstvo, ki mu bo prineslo mir.

Prvič v življenju se je napil žganja. Žganje ga je opogumilo. Napolnil si je še steklenico, utrnil luč in se tipajoč vrnil v svojo sobo, da ne bi fant ostal sam. Sedel je na stol in pil kar iz steklenice.

Na dan treh kraljev je bilo. Solnce se je igralo na snegu.

Utrujen in zbit se je Berce dvignil s stola, kjer je prebil v dremavici nekaj tesnobnih ur. Osmo je odbila. Zbudil je fanta in mu še enkrat zabičil, naj molči. Potem mu je obljubil, da bo dal prinesiti še eno posteljo v sobo, da bo Gustav odslej lahko spal pri njem. Samo da ga molčal!

Po hiši pa so rogovilili ljudje. To je Bercetu dobro delo. Tudi svetloba ga je pomir-

jevala. Še bolj pa mu je pomagala dobra misel, ki se ga je bila polotila ponoči, da pojde k Bukovnikovi ženi in prekliče odpoved posojila.

Samo da bo spet lahko spal, da bo lahko miren, čeprav Bukovnikov dom ne bo postal še njegov. Drugače bo znorel od strahu.

Tako je šel še pred zajtrkom k sosedu. Pred vrati je srečal Bukovnikovo Lenko.

Lepi otrok ga je tuje pogledal.

»Lenka, ali je mati že vstala?«

Otrok je odkimal in pogledal v tla.

»S tvojo mamo bi rad govoril.«

»Bolna je,« je rekla Lenka in mu pokazala hrbet.

»Čisto kakor oče!« si je mislil Berce. »Tako ponosna!« Pa se je posilil, da je ostal prijazen.

»Lenka, ali je materi slabše?«

Otrok je prikimal in skrtil obraz v dlaneh. Potem je zbežal v hišo.

Dekla je prišla na prag in pojasnila Bercetu, kaj se je zgodilo. Gospej se je ponoči vdrla kri. Z vozom so poslali po zdravnika in še usmiljenko so pripeljali iz mesta. Tudi župnik in stari učitelj sta ponoči prišla.

»S svetilko?« se je utrgalo z Bercetovih ustnic.

»Da, s cerkveno svetilko.«

»Oh!« je zavzdihnil Berce in prikimal. Zdravnik je prišel po stopnicah.

»Kaj želite?« je vprašal Berceta.

»Gospej — gospej Bukovnikovi sem odpovedal posojilo, zdaj bi pa rad odpoved preklcal.«

»Dragi prijatelj, prepozno ste prišli. Gospa Bukovnikova je pravkar umrla.«

(Dalje)

Utrjeno telo se najlaže ubrani prehlada

Veda se že dolgo prizadeva odkriti povzročitelja navadnega prehlada. Toda vse njeno prizadevanje je zaman. Narava je dala človeku najpopolnejšo obrambno napravo proti temu škodljivcu. Kot prva obrambna črta, na katero naleti povzročitelj prehlada, ko gre svojo pot v človeško telo, so dolge trde dlake, rastoče v nosni votlini. Te dlake so prepletene in zadržujejo vse večje delce, ki bi mogli škodovati dihalnim udom. Če ste šli kdaj po premog, ste gotovo lahko ugotovili mnogo premogovnega prahu, prestreženega od teh dlačic.

Toda manjši sovražniki našega zdravja, med katere se štejejo tudi povzročitelji prehlada, gredo lahko skozi to prvo našo oviro. Vesele se, dokler ne nalete na drugo utrdbo, na smrkeli, ki se izloča iz nosne sluznice. Drobnji delci, ki so šli mimo dlačic, se primejo tega izločka in ne pridejo več naprej. Izloček nosne sluznice je zelo važno naravno orožje. Narava skrbi za to, da ga je zmerom dovolj. Smrkelj se pa ne more uspešno boriti proti našim škodljivcem, če je zrak, ki ga vdihavamo, presuh, tako da sluznica ne more v redu delovati. Presuh zrak imamo navadno v preveč zakurjeni sobi pozimi. Pomagati si moramo tako, da postavimo v sobo skledo ali vedro vode, ali pa da zrak večkrat izmenjamo.

Tretja nosna utrdba je velikanska množina nevidnih dlačic, rastočih iz nosne sluznice. Te dlačice so v neprestanem gibanju in vodijo kakor prometna straža vsakega ne ljubega vsiljenca prav do konca, kjer se od-

PRODAM SADOVNJAK na prijetnem hribočku blizu banovinske ceste in cerkvice sv. Urbana in cerkve na Tinskem, občina Pristava. Približno 1 ha 20 arov sadovnjaka z 200 jabolčnimi drevesi. Teren je uporabljen za njivo, vrt in vinograd. Mala lesena hiša s slamo krita. Eno uro pešhoje od železniške postaje Stranj. Poizve se pri Sterniši Frideriku. Sv. Peter na Medvedjem selu, pošta Podplat, tik pri cerkvi.

pira goltanec, tam ga pa vržejo v grlo, odkoder ga človek izpljuje ali pa ga pogoltne. Zgodi pa se, da napade nos tako močan sovražnik, da so v nevarnosti tudi te dlačice. V takih primerih sledi živčni zglob in v nosu nastane močan pretres. Človek kihne in s tem požene iz nosa vse neljube vsiljivce.

Mislili bi, da pri tako sijajnih obrambnih napravah, kakor jih imamo v nosu, sploh ni mogoče, da bi se prehladili. Ne smemo pa pozabiti, da sta nos in njegova obrambna naprava samo sestavni del vsakega telesa.

Izžrebani nagrajenci za božične uganke

Rešitve uganek so nastopne: Skrit pogovor: Če boš pil na zdravje drugih, boš svoje zapil. Posetnica: Polkovnik. Dopolnica: Ostani naročnik »Domovine«. Magičen kvadrat: Baron, Anica, ribez, ocena, nazaj. Računska uganaka: Oče je star 48, mati 40, sin 12 in hči 10 let.

Pri žrebanju je usoda določila nastopne nagrade:

Po 5 knjig dobijo: steklar Franjo Lipovšek, Tržišče 14 pri Rogaški Slatini; Anton Založnik, Notranje gorice 48, Brezovica; Ivan Jarc Paul, bei Lechelt, Bauchwitz, Brandenburg-Deutschland; Francka Nanut, Šmarska 15, Moste-Ljubljana; Marija Dobrovoljc, Ljubljana-Vič, Vrhovci 69.

Po 2 knjigi dobijo: Jakob Škantar, Studor 25, Srednja vas v Bohinju; Janko Lešniak, Markovec Stari trg pri Račeku; Jožica Race, Stari Log pri Kočevju; Vida Očepek, Zagorje ob Savi; Franc Grom, Stara Vrhnik; Jožefa Lavrič, Gradišče 12, Ljubljana; Franc Čebin, Moerserstrasse 184, Homburg-Hochheide, Deutschland; Poldi Rebernak, Spodnje Laže, Loče pri Poljčanah; Franc Kramžar, Moltkestrasse 39, Gladbeck, Deutschland; Jelka Kristan, Zlato polje 8, Kranj.

Po 1 knjigi dobijo: Franc Kame, Mahov-

Zato ne moreta v redu delovati, če niso v redu drugi deli telesa. Če je človek zdrav, delujejo njegovi udi v redu, če se pa njegova odpornost zniža po prenapornem delu, prečutih nočeh ali hudih duševnih doživetjih, se zelo lahko prehladi ali dobi drugo bolezen.

Iz Prekmurja

Požar pri Puconcih. Iz neznanega vzroka se je vnelo posestnici Sečkovi v Gorici pri Puconcih v Prekmurju gospodarsko poslopje. Ogenj je nastal v šupi, ki je bila napolnjena s senom in se razširil tudi na svinjak. Svinje so rešili.

nik 8 pri Kočevju; Nežika Friškovic, Grajska vas pri Gomilskem; Franc Verdinek, krojač v Gortini 19, Muta; Franc Zbašnik, Koblerje 15, Stara cerkev pri Kočevju; Jožef Saje, železniški zvaničnik, Potočna vas 9, Bršljin pri Novem mestu; Ivan Bizjak, železničar, Rožnidol-Pribešje; Jože Pahernik, Svečina, Slatinski dol 13, Zgornja Kungota pri Mariboru; Jože Anzeljc, Glina 3, Nova vas pri Račeku; Jožica Bogataj, Cojzova cesta 8, Kranj; Avguštin Maksel, Mošenik 14, Sava pri Litiji; Franc Majnik, Hrušica 125, Jesenice na Gorenjskem; Jakob Baloh, rudniški tehnični nadzornik, Kontinental-bauxit, Drniš v Dalmaciji; Franc Fertin, Medvode 32; Franc Dolenc, Četena ravan 6, Poljane nad Škofjo Loko; Potočnik, učitelj, Zagorje ob Savi 152; Ivan Stravnik, Ribiče 13, Muta; Cirila in Henrik Kenda, Krčevina, Ribniško selo 42 pri Mariboru; Stanko Jager, Rečica 131, Laško; Jožef Strniša, Hrastnik pri Trbovljah; Mihael Stravnik, Stari trg pri Slovenjem Gradcu; Maks Žunkovič, mizar v Jurovcih pri Ptuj; Alojz Vidmar, Kot 4, Semič; Franc Snedec, Veržei 112; Ciril Krek, mešar pri Klemenčiču, Bleiweisova 21, Kranj; Franjo Ljubič, narednik, stalna mornariška bolnišnica, Hercegnovi.

Prosto po Scottu

CRNI BRATJE

KRIMINALNI ROMAN

Glas, s katerim so mu zastavili vprašanje, je bil čuden. Moravec je postal pozoren. Dawisu je ime Viljem...

Ustrašil se je do dna srca. Kakor odsoten je slišal govoriti samega sebe.

»Dawis je... mislim... mrtev... Razbil si je glavo. Prisegam pri vsem, kar mi je sveto, da ga jaz nisem umoril. On je tako nerodno odskočil, da je zadel z glavo ob zid.«

Linder je planil pokoncu. »Potemtakem si si skuhal prav grenko kašo, prijateljček, kaj?«

»To je huda reč!« je menil veliki mož. »Zelo huda reč! Upam samo, da morda le ni mrtev. Če je mrtev, ti bo težavno pomagati. Ali imaš kakšen načrt? Kam pa prav za prav želiš? Moraš pohiteti, Tale prekleta sirena brez konca tuli!«

»V New York moram,« je mirneje odgovoril Moravec. »Morda me peljete nekaj časa in potem izstopim. Ali mi lahko daste kakšno obleko? Nimam pa tudi prav nič denarja.«

Moravca je naenkrat prevladala vsa brezupnost njegovega položaja.

»Poslušaj!« mu je rekel mali in mu položil roko na ramo. »Če hočeš v New York, se lahko pelješ z nami. Mi potujemo v Springfield.«

Moravec je olajšano zadihal. »Ali hočete, ali hočete prevzeti nase nevarnost?«

Mali mož je sekundo časa molčal.

»Ne vem.« je menil. »Jaz bi še bil pripravljen prevzeti riziko zate. Toda ne vem, kaj bodo rekli k temu...«

»No, že prej sem rekel, da ni njegova krivda, če se je naš načrt ponesrečil, je godrnjal mož spredaj poleg vozača.«

»Tudi jaz tako mislim,« je rekel Brad. »Sedaj mu pa moramo pomagati, saj je pomoči zelo potreben.«

»Bedaki ste, če se za tujca izpostavite nevarnosti,« je menil Linder tako mimogrede.

»Nevarnosti smo se že tako ali tako izpostavili,« je dejal Brad.

»Seveda,« ga je podpiral mlajši poleg njega. »Toda ne smete pozabiti, da smo mladega moža sami spravili v to zagato. Zdaj ga ne smemo pustiti na cedilu. Kaj meni ti?« se je obrnil na velikega.

»Veš, Ted,« je odločil veliki, »samo po sebi se razume, da mu moramo pomagati. Popeljemo ga s seboj do Springfieldd... Zdaj pa, Brad, poženi motor. Pohiteti moramo, da uideemo, preden se zbudi vse mesto.«

Motor je zagrmel in z neverjetno hladnokrvnostjo je sukal Brad avto po krivenčastih cestah starega mesta. Tuljenje sirene se je slišalo čedalje slabotneje, dokler ni utonilo v ropotu motorja.

»Zdaj pa, mladi mož,« je rekel veliki priznano, »se naglo preobleči.«

Olajšano in hvaležno je Moravec ubogal.

Kljub temu, da je vozilo v hitrem teku poskakovalo, se je v eni minuti preoblekel. Njegovo staro obleko je veliki skrbno zvil in jo položivši na tla obtežil z dvema kosoma železa.

Nova obleka je bila Moravcu pretesna, toda bil je vesel, da so mu bili vsaj srajca in čevlji kolikor toliko prav. Plašča ni dobil, toda mladi mož na prednjem sedežu mu je ponudil svojega. Komaj se je Moravec preoblekel, je zavil avto na prosto cesto, držečo proti Worcesteru.

Moravec se je nenadoma prestrašeno zdrznil. Zagledal je stražnika, ki je stopil na cesto in zrl za avtom. Se preden je stražnik izginit v temi, je Moravec opazil, da je vzel beležnico iz žepa in nekaj zapisal vanjo.

Njegovi tovariši se zaradi tega niso posebno vznemirili, kar je v Moravcu zbudilo prepričanje, da avtomobilova številka sploh ni prava. To ga je nekoliko potolažilo, vendar ga ni čisto pomirilo.

Kaj, če je prvi stražnik, Hunter namreč, prej potnike videl in bo zdaj policija iskala vozilo? V tem primeru bo drugi stražnik takoj obvestil osrednji policijski urad, da je vozilo na poti proti Worcesteru. Moravec je to svojo bojazen sporočil možu na levici. Ta pa se je samo zasmel in se sklonil k vozaču. »Vozi z nezmanjšano brzino, Brad,« ga je poučil. »Če je mogoče, moramo dospeti do polpetih v Springfield.«

Avto je dirjal dalje.

Zdaj so bili čisto na deželi. Cesta se je ustavil na mostu Linder je skočil iz vozila in vrigel staro Moravčevo obleko v vodo. Takoj nato je zlezal nazaj v voz, in divja dirka se je nadaljevala.

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Zdrobova juha. V kozi segrej dobro žlico masti in stresi na mast 12 dek zdroba in ga mešaj, kakor če delaš prežganje. Ko se prične rumeniti, dodaj malo sesekljane čebule in mešaj dalje, da tudi čebula zarumeni. Nato osoli in zalij z mrzlo vodo (dva litra vode). Juha naj vre dobre četrt ure. Preden jo daš na mizo, dodaj še malo sesekljane peteršilja, žlico ali dve kisle smetane, malo popopraj in če hočeš, zamešaj v juho še eno raztepeno jajce, potem ko je juha že prenehala vreti.

Goveje srce v omaki. Goveje srce operi in pretakni s slanino. Razbeli mast in prepraži eno drobno zrezano čebulo, položi srce na čebulo in ga po vseh straneh zapeci. Nato osoli in prilij malo vode. Dodaj še pol krožnika narezane zelenjave, kakor korenčka, peteršilja, zelene, ohrovt, zelja, sploh vso zelenjavo, ki jo imaš. Prilij še osminko litra belega vina in duši dalje, da se srce zmehča. Ko je srce mehko: ga vzemi na krožnik, sok in zelenjavo pa pretlači skozi sito. Pretlačeni sok zlij nazaj v kozo in naj počasi zavre. Med tem pa zmešaj žlico moke v osminko litra kisle smetane in mešaj zakuhaj v sok. Po potrebi vse še malo zalij, če je omaka pregusta. Zdaj zreži srce na tenke kose, zloži v omako in naj vse skupaj še malo povre. Zraven daš dušen riž, makarone in slinčo.

Spinačne omlete. Pol kile spinače skuhaj v slani vodi. Kuhano ocedi in zmelj na strojčku (če tega nimaš, pa to sesekljaj). Mešaj, da se zgosti, šest dek sirovega masla in dva rumenjaka. Nato primešaj šest dek moke, malo popra in eno deko kvasa (kvas zmešaj v žlici mleka), primešaj zmehčano šitnačo in sneg dveh beljakov. Iz te zmesi speci omlete. Pečene potresi z naribanim bohinjskim sirom in daj s solato na mizo.

Zelje s kisló smetano. Glavo presnega zelja očisti in zreži na široke rezance. Zelje popari in pokritega pusti deset minut. Nato ga ocedi in še malo otisni. V kozi razbeli mast in prepraži eno drobno zrezano čebulo. Na čebulo stresi zelje in ga pokritega počasi duši. Ko je zelje postalo mehko, potresi po njem žlico moke in mešaj, da moka malo

porumeni, nato osoli, malo popopraj in zalij, da dobiš gostljato prikuho. Primešaj še osminko litra kisle smetane in ko vse skupaj malo povre, je jed gotova. Daš kot prikuho z govejim mesom na mizo. Lahko pa daš zraven samo zmešan krompir.

Nadevani rogljički. Dvajset dek v oblikih kuhanega krompirja pretlači skozi sito na desko. Dodaj 15 dek moké, pet dek sirovega masla, malo soli in zavitek pecilnega praška. Vse skupaj umeri v testo. Testo tenko razvaljaj in izreži na majhne četverokote ter nadevaj z nadevom. Na dev: 10 dek kuhane gnjati zmelj, dodaj dve žlici kisle smetane, žlico drobtin in žlico naribanega sira. Dobro zmešaj in nadevaj četverokote, zvij v obliki rogljička, zloži na pomazano pekačo in speci. Daš toplo ali hladno na mizo. Lahko k čajju ali vinu.

Por v solati. Por operi in očisti ter deni celega v krop kuhat. Ko vre pet minut, ga odstavi h kraju štedilnika in ga pusti pokritega, da na vročem stoji eno uro, a vreti ne sme. Nato ga ocedi in zreži na koleščke. Polij ga s kisom in oljem, s sesekljanim peteršiljem in drobnjakom, po okusu lahko dodaš še malo sladkorja. Por zloži v sredino skledé, okoli pa naloži krompir v solati.

Praktični nasveti

Če te boli meso okrog zob in se celo majejo zobje, tedaj si usta večkrat na dan izpiraj s tinkturo od mirte (dobiš v lekarni). Pol kavne žličke zmešaj v čaši vode, pa imaš za ves dan za izpiranje ust. V zimskem času imej vodo kje na toplem, da ne bo premrzla. Pri rednem izpiranju ust z mirtno vodo se meso okrog zob zelo utrdi in tudi zobje ne bole, seveda, če nisi grli.

Likalo ostane dalj časa vroče, če ga pri likanju ne postaviš na železen podstavek, temveč na košček opke ali na narobe obrnjen krožnik.

Zarjavelo likalo očistiš takole: Likalo malo segrej in namaži s svečo, nato potresi na rjaste madeže soli in zdrgni s soljo, potem pa dobro zbrisi s čisto cunjó. Likalo imej shranjeno na suhem prostoru, da ne bo rjavelo.

Beži kuhanjski predpasniki so videti lepši in se tudi tako ne zamažejo, če so malo poškrbljeni. Ker je na škrob precej drag, si lahko pomagaa z moko. Nekaj žlic bele moke zmešaj v lonec z vodo, da dobiš tekoče te-

sto. Lonec postavi na štedilnik in mešaj prilij kropa. Ko prevre (medtem mešaj), odstavi, in ko se malo shladi, precedi škrob skozi čisto krpo (najboljše je, če sešiješ nalašč zato majhno vrečico), in če je škrob gost, primešaj še malo vode. Predpasnik poškrabi in popolnoma posuši. Suhega naškropi z vodo, lepo zloži in čez čas zlikaj. Tako poškrabiš lahko tudi drugo perilo, ki se vse lepše in rajši opere, ker se umazanost tako ne zaje v tkivo.

Nové kljukice za perilo pred uporabo popari in dobro posuši, sicer bo na perilu madež.

Oprano in zlikano perilo ne porumeni, če ga imaš zavitega v višnjeve papir.

Pisma, rokopisi ali nam drage razglednice, ki so pisane s svinčnikom, sčasoma zgube pisavo. Da to preprečimo, tako pisavo tenko prevlečemo z raztopino gumija. Gumi imamo v stekleničici že gotov ali pa ga kupimo v drogeriji v zrnih in ga sami raztopimo v mlačni vodi. Tenko prevlečemo pisavo s čopičem in ko se posuši, ostane pisava vedno čitljiva.

Popotnikova torba

Obdarovanje otrok pri Svetinjah in na Runču

Ivanjkovci, januarja. Tukajšnji okoliš, ki je skoraj izključno vinogradniški, ima zelo veliko siromašnih družin. Te komaj zmorejo z najnujnejšo obleko oskrbeti svoje otroke.

Imamo dve osnovni šoli, in to šestrazredno pri Svetinjah in petrazredno na Runču. Učiteljstvo na teh šolah vidi, koliko manjka otrokom, zato se je s pohvalno vneto lotilo dela za prireditve božičnic na svojih šolah. Tako je bilo v šoli na Runču obdarovanih 131 otrok z vrhno obleko, perilom in čevlji (19 parov). Vseh 233 otrok pa je bilo obdarovanih s pecivom in drugimi malenkostmi.

Prispevali so za božično obdarovanje banska uprava, krajevni šolski odbor, tvornice, trgovci iz Ljubljane in Maribora, Slovenska straža, razni tukaj rojeni veljaki, domači trgovci, Hranilnica in posojilnica od Sv. Tomaža in mnogoštevilni domačini.

Zdaj so bili čisto na dežli. Cesta se je krivila in ob njej so bile le redke farme. Globlje je postajalo ropotanje motorja in je čedalje bolj nalikovalo neprestanemu grmenju.

Deset, dvajset, štirideset minut je tako minilo. Moravec se je čutil čedalje bolj sproščen. Čim hitreje je tekla avto, tem prej bo prost.

Njegov obraz je postal pri tej misli trd. Pravica samo zmaguje, ker je bil po krivici obsojen. Zdaj pride maščevanje nad tistimi, ki so ga nalašč potisnili v nesrečo. On, Moravec, se bo maščeval. Pri tej misli se je skoraj nasmehnil.

Pogledal je nazaj in dih mu je zastal.

»Avto nas zasleduje!«

Moža v njegovi bližini sta se obrnila. Res je daleč zadaj žaromet neznanega avta prodiral temino. Čedalje bliže je prihajal.

Veliki je dal vozaču navodila. Sledilo je močnejše grmenje motorja. Čedalje večjo hitrost je kazal brzinometer. Sto deset, sto dvajset, sto pet in dvajset...

»Malo počasneje...«

Vozač je ubogal. Hitrost je padla na devdeset.

Worcester je bil že blizu. Moravčev strah je naraščal. Cesta je držala po sredi mesta. Če je policija tudi v Worcester telefonirala številko njihovega avta, ali bo mogoče priti brez sitnosti skozi Worcester? Moravec je premišljal.

»Nekaj bi rad predlagal«, je rekel naposled. »Vi vsi ste že dosti storili zame. Pustite me zdaj, da izstopim. Mislim, da je boljše tako.«

Nihče ni takoj odgovoril. Kazalo je, da so

vsi drugi čakali na to, kaj bo rekel veliki.

»To nikakor ni potrebno!«

»Premislite vendar...«

»Ne, je odločil veliki. »Popeljemo te do Springfielda in konec besed!«

»Toda...« Moravec je okleval. »Nekaka slutnja me spreletava, da ne bomo srečno prišli skozi Worcester.«

»Nesmisel.«

Na Moravčevo veliko presenečenje in olajšanje so bile ceste v Worcesteru le napol razsvetljene. Dva stražnika, ki so ju srečali, se nista niti brigala za njihov avto. Čez kratko časa so bili že spet zunaj na prosti cesti.

Proti četrti uri — ker je bilo v novembru, je bilo še čisto temno — je Moravec svoje rešitelje vznemiril s hripavim vzkrikom.

»Za vruga, kmalu nas bodo došli! Avto nam je spet za petami!« V tistem trenutku so dobila drevesa ob cesti tisti poseben, srebrno bleščeč svit, ki izdaja luč žarometa nekje zadaj. Može so pogledali nazaj v močno svetlobo. Zasledujoče vozilo je bilo oddaljeno komaj še kakšnih sto metrov. Kljub silni hitrosti njihovega lastnega vozila je tuje vozilo prihajalo vsako sekundo bliže.

»Hitreje, hitreje, za božje ime!«

Kakor ranjen orjak iz pragozda je zarjul motor. Vožnja je postala blazno drvenje v temino. Moravec je še zmerom gledal nazaj in trepetal.

»Policija!« je sopihal. »Čedalje bliže so.«

Ni se dalo utajiti. Čedalje svetlejša je postajala svetloba iz tujega vozila. Veliki je začel preklinjati. Tiho, skoro občudovaje je menil Ted Linder:

»Sto hudičev! Najmanj sto petdeset kilometrov mora kazati njihov brzinomer.«

Tedaj je Moravec obupano planil pokoncu.

»Kaj pa hočeš?« je zakričal Linder.

»Skočil bom iz avta!« je jecjal Moravec. »Znam skočiti iz drvečega avta... Prav nič ne bodo opazili v temi... Vi se peljite kar naprej...«

Linder se ga je oklenil. »Jakob, tega ne smemo dopustiti!«

»Brad, še bolj poženi!« je zakričal veliki.

Celo vozilo se je začelo tresiti. Preprih je odtrgal enega izmed zastorov. Može so zaradi silne naglice komaj dihali.

»Zdaj se nam več tako ne bližajo. Malo bliže pa še zmerom prihajajo!«

Sto štirideset kilometrov je pokazal brzinomer! Moravec je čutil, kako mu je kri ledenela. Blaznost je bila taka vožnja. Hitrost je narasla na sto pet in štirideset — sto osem in štirideset — sto petdeset...

Svetli kroglji za njimi so postajali vse medlejši.

»Prehitel si jih, Brad«, je rekel veliki. »Sedaj pa bodi previden... Mostu se bližamo... Previden bodi, sicer...«

Stavka veliki ni dokončal. Že so zagledali belo barvo mostne ograje. Onstran mostu je cesta delala tesen ovinek. Vozač je zavrl.

Za malenkost prenglo!

Pok kakor iz težke puške je sledil. Vozilo se je prevrnilo, zakotalilo. Drobci šip so se razleteli na vse strani. Zaškripalo je, sledil je močan udarec, nato pa je bilo vse tiho in temno.

Kako dolgo je ležal Moravec v nezavesti, ni zvedel nikoli. Njegov prvi vtis po dolgi temini po nezavesti, podobni smrti, je bil mir, mrliška tišina. Nato je sledila misel: ne vozim se več, ležim. Huda bolečina na roki ga

Začudili smo se, da se občini Sv. Tomaž in Velika nedelja, ki spadata v ta šolski okoliš, te prireditve nista prav nič spomnili.

Pri Svetinjah je bilo obdarovanih 45 otrok s čevlji, 200 otrok z obleko in perilom, vsi otroci pa z različnimi malenkostmi.

Toda šola je bila posebno srečna, ker je bila obdarovana od Zveze trgovskih združenj v Ljubljani, ki ji je poklonila okoli 70 kg blaga. Prispevale so za obdarovanje še razne tkaninske tvornice, banska uprava, krajevni šolski odbor, občina, razne organizacije, domačini, Slovenska straža, g. dr. Anton Korošec in razni drugi. Otroci so šli z nabiralnimi polami od hiše do hiše v šolskem okolišu in vsakdo jim je rade volje da, kar je mogel.

Učiteljstvo je na obeh šolah vložilo mnogo truda v nabiranje in razdelitev. Storiло je dobro delo, ki zlasti zdaj v tej hudi zimi marsikateremu otroku lajša obiskovanje šole. Otroci in starši so mu za to delo hvaležni!

Lepo uspel gospodinjski tečaj

Sv. Lovrenc v Slov. goricah, januarja Društvo kmečkih fantov in deklet pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah je prineslo od 2. do 9. t. m. uspel kuharsko-gospodinjski tečaj, ki se je vršil pri tov. Podhostniku v Juršincih. Tečaj je posežalo 12 članic našega društva, ki so se kljub kratko odmerjenemu času naučile mnogo potrebnega. Da je tečaj tako dobro potekel, se je zahvaliti predvsem voditeljici načelnici ženskega odseka naše zveze v Ljubljani tov. Pavli Pobočnikovi, ki je z vso požrtvovalnostjo učila naše mlade tovarišice za njih bodoči gospodinjski poklic. Med kuhanjem so bila predavanja tudi iz vrtnarstva, zdravstva in drugega. Posebno je še omeniti, da je voditeljica tečaja delala vse brezplačno, za kar se ji društvo na tem mestu še posebej zahvaljuje.

Zaključni večer je bil v torek 9. t. m. Nanj so bili povabljeni med naše tečajnice in naše društvene člane tudi starši udeleženk kuharsko-gospodinjskega tečaja. Večerja, katero so tečajnice res odlično pripravile, njih lepo vedenje in dober nastop, so zadostni dokaz, da je tečaj lepo uspel.

O priliki tečaja nas je obiskal med potjo iz

je zbudila k polni zavesti. Zatem je ugotovil, da se je bil avto prevrnil v neko veliko močvirnatno jamo.

Pogled na razbito vozilo je učinkoval nanj, da se mu je zdelo, kakor bi ga davila železna pest. Vozilo je moralo napraviti kakšnih štirideset metrov dolg blazni ples z više ležeče ceste do te jame.

Vozilo je tu, a kje so njegovi sopotniki?

Samo tema in tišina sta bili okoli njega.

Zasledujoči voz je gotovo zdrvel že mimo, ne da bi opazil nesrečo.

Za nekaj časa torej ni nevarnosti. Toda, kje so njegovi sopotniki?

Tedaj je zaslišal lahno stokanje. Moravec je skočil k prevrnjenemu in razbitemu vozilu. Slab krik mu je ustavil korak. Nekdo je ležal pred njim. Toda bilo je temno, da ni ničesar videl. Voz sam se je le slabo odražal iz teme. Do gležnjev je Moravec stal v močvirju. Z vročičnimi rokami je iskal vžigalice. Našel jih je v telovnikovem žepu.

Bil je Linder, ki je ležal pred njim. Ob svetlobi vžigalice je spoznal, da je hudo ranjen.

Moravec je od slabosti omahoval. Zadnji svit dogorevajoče vžigalice mu je pokazal nekaj svetlega, kar je ležalo nedaleč od Linderja. Bila je žepna električna svetilka. Pobral jo je in začel iskati ostale sopotnike.

Zdaj je šele spoznal, kako strašno je bil avto razbit. Kar čudežno se mu je zazdelo, da je sploh kdo ostal pri življenju. Spet je zaslišal stokanje.

Bil je Jakob, ki je sedel poleg vozača. Moravec je priskočil k njemu in potegnil mladeniča izpod podrtin.

Tedaj je zadel žarek svetlobe Brada. vo-

Prekmurja predsednik Zveze kmečkih fantov in deklet v Ljubljani tov. Ivan Kronovšek. V nedeljo 7. t. m. se je po pozni sv. maši zbralo preko 40 članov našega društva v gostilniških prostorih tov. Podhostnika, kjer nam je tov. Kronovšek predaval o kmečki vzgoji in nalogah društev kmečkih fantov in deklet. Predavanja so se udeležile tudi tovarišice iz kuharsko-gospodinjskega tečaja.

Zanimivosti

× Rast piščeta v filmu. Nemškemu učnjaku dr. Vollmaru v Frankfurtu ob Mainu se je posrečilo filmati rast piščeta v jajcu. To je prvi primer, da je bil s fotografskim aparatom dosežen tak uspeh. Vollmar je po dolgih poskusih odstranil s jajca lupino, potem je pa položil jajce v stekleno posodo, v kateri je lahko filmal vso rast piščanca. V razvoju, trajajočem 21 dni, sta najzanimivejša prva dva dneva. Najprej se pokaže iz rumenjaka belkast madež v velikosti leče. Toda že čez nekaj ur se pojavijo v njem rdeče pike in v sredi nastane majheno jedro, katerega ne prestando gibanje kaže, da je to bodoče piščetovo srce. Kmalu potem se pokažejo rdeče lise, in že se prične krvni obtok. Tretjega dne se že vidi tudi piščetov zaplodek, četrtega dne poedini deli telesa in kot temne pike tudi oči. Prve kretnje se pojavijo šestega dne. Ni se pa še posrečilo ohraniti tako iz jajca spravljeno piščete pri življenju.

× Napoleonov plašč je pretesen. Lani je filmski režiser Jack Raymond začel v Parizu prirediti film »Kraljevsko ločitev«, ki naj bi podal Napoleonovo življenje. Iskali so pohištvo, ki naj bi bilo čim bolj tedanje. Napoleona je igral Pierre Blanchard, ki je res zelo podoben Napoleonu. Blanchard je prejel v ta namen od angleškega igraica Romillyja Lungeja že izviren Napoleonov plašč. Lunge ga je podedoval po svojem dedu, ki je bil prijatelj Meissonierja, slavnega slikarja iz Napoleonove dobe. Ta sivi plašč je nosil Napoleon, ko ga je nekoč Meissonier slikal, in ga je dal slikarju v spomin. Filmski igralec Blanchard je bil seveda neznansko vesel, a veselje ni dolgo trajalo. Napoleonov plašč ni bil igralcu prav, bil mu je mnogo premajhen. Napoleon je bil samo 1.60 m visok, a Blanchard meri 1.74 m. Tako je Napoleonov plašč

zača. Bil je še zmerom za krmilom, toda vozačev sedež je bil ves zveržen. Moravec se ni upal bliže. Poškodbe vozača morajo biti najhujše.

Tudi Jakob je bil hudo ranjen. Moravec je poiskal očejo in položil mladeniča nanjo. Za nekaj trenutkov se je mladi mož zbudil iz nezavesti, spoznal Moravca in zašepetal: »Ostani... ne pojdi proč... ostani tu...«

Manjkal je še četrti. Moravec ga je našel posutega z razbitimi šipami. Tudi njega je zavil v očejo. Ko je dvigal njegovo telo, je prišel za nekaj kovinskega. V usnjati torbici je imel mož težak revolver. Zraven so bili naboji.

Moravec je po kratkem premišljevanju vtaknil orožje sebi v žep.

V tistem trenutku je prestrašen planil pokoncu. S ceste se je slišalo čedalje močnejše ropotanje motorja. Moravec se je vrgel na tla, ko je zasvetila proti njemu belina avtomobilskega žaromet. Vozilo se je ustavilo. Prestrašen vzklik.

Z roba ceste so se zaslišali glasovi. Žepna svetilka je v krogu svetila sem in tja ter obšla nato na razbitem avtomobilu. Spet pridružen klic. Nato so se napotili ljudje proti močvirnatni jami.

Moravec ni niti sekundo okleval. Potlačil je električno svetilko v žep in zdirjal sklonjen vzdolž rečne struge v majhen gozd, ki je stal kakšnih petdeset metrov oddaljen od kraja nesreče. Preden so neznanele dospeli do razbitega vozila, je bil že na varnem.

V gozdiču se je zadržal le nekaj sekund, le toliko časa, da si je oddaleč ogledal ljudi. Nerazložno govorjenje je prihajalo do njega. Če

odromal spet nazaj v Anglijo z lepim zahvalnim pismom mistru Lungeju in s pripombo, da je plašč, žal, pretesen in se ne da obleči.

× Dobra čajna letina v Rusiji. Iz Moskve poročajo, da je bila zadnja letina čaja v Georgiji in Azerbejdžamu izvrstna. Nabrali so 45.000 ton čaja, to je 10.000 ton več nego lani. Prvič so lani pridelali čaj na ozemlju Krasnodara, kjer so rastline izvrstno obrodile.

× Stroga kazen zaradi razmerja s poljskim vojnim ujetnikom. Pred sodiščem v Leobnu se je morala zagovarjati 19 letna Herta Kutscherova zavoljo kršitve predpisov o zaščiti nemške obrambne sile. Ta kršitev je obstajala v tem, da se je deklet sestajalo z nekim poljskim vojnim ujetnikom in mu prinašalo cigarete, obleke, perilo in živila. Mlada človeka sta se zaljubila drug v drugega in nedavno so ju pri nekem sestanku zalotili. Posebno obtežljivo je bilo to, da so pri Kutscherovi našli živila, ki jih je prinesla za poljskega ujetnika, in pismo, v katerem je govorila celo o morebitni poroki s Poljakom. Zaradi tega so jo obsodili na dve in pol leta ječe.

× 70 odstotkov ljudi je v vojni. Časopisje prinaša številke, da je ta čas kakšnih 70 odstotkov človeštva v vojnem stanju. Nemčija z zasedeno Poljsko in Češkoslovaško predstavlja 110 milijonov ljudi in se bojuje proti okroglo 650 milijonom, ki živijo v britanskem in francoskem imperiju. Rusija je s svojim prebivalstvom, ki šteje nad 180 milijonov ljudi, v vojni s 4-milijonsko Finsko. Na Daljnem vzhodu se bojujeta Japonska in Kitajska, kar pomeni, da se bojuje tam nadaljnjih 550 milijonov ljudi. Na zemlji živi nekaj nad dve milijardi duš, od tega pa je poldruga milijarda v vojni. Od vseh petih celin se je doslej komaj ena, in sicer Amerika, obvarovala vojne, če ne upoštevamo revolucij in podobnih reči, ki so v državah Južne Amerike tako v modi. Vprašanje pa je, koliko časa se bodo mogle Zedinjene države umikati vojnim zapletkom.

× Smrtna kazen za prestop sovjetske meje. Sovjetska oblastva so izdala posebne varnostne ukrepe, da onemogočijo prehod beguncem na nemško in rumunsko ozemlje. V vseh obmejnih vaseh so nalepljene objave, ki pravijo, da bo kaznovan s smrtjo vsak, kdor bo poskušal brez dovoljenja preiti na tuje ozemlje iz zasedenih krajev.

je to policija, bo sledila njegovim stopinjam. V naglem diru jo je Moravec ubral proti zapadu, da bo v širokem loku prišel nazaj na cesto.

Ko je bil zadosti oddaljen od kraja nesreče, se je posluževal žepne svetilke. Tako je prišel hitreje naprej. Že čez nekaj minut se je nenadno pojavila pred njim cesta. Moravec je pomislil, da bo najvarnejše hoditi ob robu ceste. Vsaj tako dolgo, dokler je na obeh straneh gozd, v katerega se lahko skrije, če bo v nevarnosti.

Z naglimi, dolgimi koraki jo je ubral po cesti. Enkrat so se začela drevesa srebrno svetlikati, takoj nato pa je zaslišal ropot motorja. Nemudno se je vrgel v gosto grmovje ob cestnem robu. Zaprtο vozilo je zdrvelo mimo. Moravec ni mogel ugotoviti, ali so bili v vozu njegovi zasledovalci ali pa njegovi sponesrečeni sopotniki.

Ko je pretekel kakšnih deset kilometrov, je sopihaje obstal. Silno utrujenost je začutil. Vsak trenutek se bo začelo daniti, a kako se bo podnevi skrival? Gozd na njegovi levi se mu je zdel precej velik. Stopil je vanj.

Tu se je čutil varnega, kajti nemogoče ga bo zasledovati po asfaltirani avtomobilski cesti, kjer se stopinje ne poznajo. Zato ne bo mogel nihče ugotoviti, kje je krenil s ceste v gozd. Šel je kakih pet sto metrov globoko v goščavo, nato pa se vsedel za krošnjo neke prevrnjene smreke in začel razmišljati o svojem položaju in o tem, kaj naj dalje stori v svojo rešitev.

Najhujša ovira se mu je zdela njegova zunanost. Nikjer se ne sme pokazati v takšni obleki. Njegov suknjič je bil zaradi nesreče raztrgan in blaten; v levi hlačnici je bila velika luknja. (Dalje)

RADIO LJUBLJANA

od 21. do 28. januarja.

Nedelja, 21. januarja: Jutrnji pozdrav. — 8.15: Kmečki trio. — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. — 9.45: Verski govor (ravnatelj Jože Jagodic). — 10: Komorni zvoki (plošče). — 10.30: Nedeljski koncert radijskega orkestra. — 12: Pisano polje (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Ruski sekstet in duet harmonik (brata Goloba). — 17: Kmetijska ura: Zatiranje boleznin in škodljivcev na trti (Vladimir Kuret). — 17.30: Pevski zbor »Zora« z Javornika, vmes igra na havajsko kitaro ob spremljevanju kitare (Gerdej in Grebenškova). — 18.30: Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: Ob 100letnici Muzejskega društva za Slovenijo (dr. Rajko Ložar). — 19.40: Objave. — 20: Koncert radijskega orkestra. — 21.15: Violinski koncert prof. Jana Šlajsa (pri klavirju gospa Ruža Šlajsova). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Lahkih nog naokrog (plošče).

Ponedeljek, 22. januarja: 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Odmevi iz Češke (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 18: Zdravstvena ura: Mladeničem in mladenkam (dr. Anton Breclj). — 18.20: Slovanske rapsodije (plošče). — 18.40: Doba čitalnic in taborov na Primorskem (dr. Jože Lovrenčič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: Pero Budmani — o 25letnici smrti (prof. Safet Burina iz Beograda). — 19.40: Objave. — 19.45: Več manire — pa brez zamere (Fran Govekar). — 20: Domača zabava (plošče). — 20.45: Ura slovenske glasbe (sodelovali bodo pevski zbor »Sloga«, Dragica Sokova, Vida Rudolfova, Tone Petrovič in povečani radijski orkester.). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Kvartet mandolin.

Torek, 23. januarja: 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 11: Šolska ura: Skrivnost krvi (Rafael Bačar). — 12: Priljubljeni napevi (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 18: Vsakemu nekaj (plošče). — 18.40: Filozofija gospodarstva malega naroda (prof. dr. Franc Veber). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: Dragočnosti gospodarske Jugoslavije (Kosta Popović iz Beograda). — 19.40: Objave. — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Paul Whitemann in njegov orkester (plošče). — 20.20: Dve zabavni enodejanki: 1. Ciril Kočevar: Padeč trgovca Petra Baharja (zvočna igra iz časa po svetovni vojni); 2. Josip Korban: V zaklonišču (zvočna igra iz naših dni). Izvajali bodo člani radijske igralske družine; vodil bo inž. Ivan Pengov. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Lahka glasba (radijski orkester).

Sreda, 24. januarja: 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Poljski napevi (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Veseli spomini (plošče). — 14: Poročila. — 18: Mladinska ura: a) Nastanek in razvoj padala (Janko Colnar); b) Za mlade naravoslovce (Miroslav Zor). — 18.40: Slovenske pravne starine (dr. Zontar). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: Reportaža z otoka Brača (Luka Fertilio iz Zagreba). — 19.40: Objave. — 19.50: Uvod v prenos. — 20: Prenos iz ljubljanskega opernega gledališča (v prvem odmoru glasbeno predavanje Vilka Ukmarja, v drugem odmoru napovedi, poročila).

Četrtek, 25. januarja: 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Valčkovi kralji (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Operni trio. — 14: Poročila. — 18: Priljubljeni napevi (radijski orkester). — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: Ministrstvo za telesno vzgojo. — 19.40: Objave. — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Samospevi Tončke Marolt-Suštarjeve (pri klavirju prof. Pavel Šivic). — 20.45: Reproduci-

ran koncert simfonične glasbe. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester.

Petek, 26. januarja: 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 11: Šolska ura: Svetosavska proslava (II. državna deška meščanska šola v Ljubljani). — 12: Po naših krajih in gajih (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 18: Ženska ura: Pogovor o vzgojni posvetovalnici. — 18.20: Citraške točke (plošče). — 18.40: Francoščina (dr. Stan-ko Leben). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: Vzhod in zapad v naši umetnosti. (dr. Miodrag Grbić iz Beograda). — 19.40: Objave. — 20: Radijski orkester. — 21: Klavirski koncert sodobne portugalske glasbe (prof. Škerjanc). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Originalna švicarska godba (Bratje Malenškovi).

Sobota, 27. januarja: 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Zdaj veseli spet bodimo. — 12.30: Poročila, objave. — 13.01: Napovedi. — 13.02: Zdaj veseli spet bodimo. — 14: Poročila. — 17: Otroška ura: a) Slovenske narodne pravljice (brala bo Mileva Boltar-Ukmarjeva); b) Cicibanove prigode (izvajale bodo članice Narodnega gledališča v Ljubljani). — 17.50: Pregled sporeda. — 18: Radijski orkester. — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: Zveza naše in bolgarske likovne umetnosti (Milan Katić, novinar iz Zagreba). — 19.40: Objave. — 20: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: Pisane raznoterosti (vesel večer s sodelovanjem znancev in neznancev). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester.

ENO IN DRUGO NI DOBRO

Mladi mož je vprašal starogrškega modri-
jana Sokrata, ali naj se poroči ali pa ostane
samec.

Sokrat ga je potrepil po rami in dejal:
»Karkoli boš storil, boš obžaloval.«

Bolni na pljučih!

Tisočl že ozdravljeni!

Zahtevajte takoj knjigo o moji

novi umetnosti prehranjevanja, ki je že marsikoga rešila. Ona more poleg vsakega načina življenja pomagati, da se bolezen hitro premaga. Nočno znojenje in kašelj prenehata, teža telesa se zviša ter po poapnenju sčasoma bolezen preneha.

RESNI MOZJE

zdravniške vede potrjujejo prednost te moje metode in jo radi priporočajo. Cim prej začnete z mojim načinom prehranjevanja, tem bolje.

POPOLNOMA ZASTONJ

dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali mnogo koristnega. Ker ima moj založnik samo

10.000 komadov za brezplačno razpošiljanje, pišite takoj, da se boste mogli tudi vi prištevat med one srečneže.

Zbiralnica za pošto:

Ernst Pasternack, Berlin S. O.,
Michaelkirchplatz 13., Abt. Z. 491

PREKLICNA IZJAVA

Podpisani Ivanuša Ivan, posestnik na Humu št. 38 pri Ormožu, preklicujem in obžalujem vse žalitve, katere sem iznesel nasproti g. Kubiku Josipu, upravitelju graščine Negove, v zvezi s smrtjo brata, ker sem se prepričal, da temeljijo na podlagi napačnih informacij. Zahvaljujem se gospodu Kubiku Josipu, da je odstopil od nadaljnega kazenskega pregona zoper mene. V Gornji Radgoni, dne 27. decembra 1939. Ivan Ivanuša, Hum 38. Ormož.

NOVOST!

**SAMO
DIN 49.50**

Št. 62.300 Anker-ura
prvi švicarski stroj.
Dobra kvaliteta, lep
kromiran okrov
s pisмено garancijo

Din 49.50

Štev. 62.301 leta s
osvetljenimi kazalci
in številčnico

(Radium)

Din 59.50

Zahtevajte cenik, ki
vam ga pošlje za-
stojni in poštnine
prosto

H. Suttner

Ljubljana 6
Lastna protokollirana
tovarna ur v Švic.

Šibkejši socialni sloji (kmetje, delavci) se za-
varujejo pri domači zavarovalnici

„DRAVA“

Maribor, Aleksandrova c. 14-I.

Zavaruje za primer smrti, doživetja, dote in
rente (penzije, preužitka). — Sprejemajo se
v vseh krajih spretno osebe (moški in ženske)
kot krajevni zastopniki. Javite se čim preje:

NOV REDILEN RPASEK

»REDIN« za prašiče. —
Vsa kmetovalec si lahko
hitro in z majhnimi stroški
zredli svoje prašiče.
Zadostuje že 1 zavitek za
1 prašiča ter stane 1 zav.

6 din, po pošti 12 din, 3 zav. po pošti 24 din,
4 zav. po pošti 30 din. Mnogo zahvalnih pisem.
Prodaja drogerija KANC, Ljubljana, Židovska ul.

MOŠTOVA ESENCA „MOSTIN“

Z našo umetno esenco
Mostin si lahko vsakdo z
majhnimi stroški pripravi
izbornu, obstojno in zdra-
vo domačo pijačo. Cena
1 stekl. za 150 litrov din
20.—, po pošti din 35.—,
2 steklenici po pošti din
55.—, 3 steklenice po
pošti din 75.—

Pazite, pravi »Redin« in »Mostin« se dobi samo z
gornjo sliko in ga prodaja za kranjski del Slove-
nije drogerija KANC, Ljubljana, Židovska ul. 1 a.
Za štajerski del Slovenije in Prekmurje pa samo
drogerija KANC, Maribor, Gosposka ulica 34.

Oglašujte v »Domovini«

NAPISAL MIRKO BRODNIK

Srce v okovih

ROMAN

Inženjer je človek, ki je živel sam zase, in ga torej tam ne bodo poznali. Zato bom vzel njegove dokumente, dvignil v Zagrebu denar in se odpeljal čez mejo na Madžarsko ali pa kam drugam.

Vi boste imeli še lažjo nalogo. Vzeli boste Angležu dokumente in odpotovali v Švico. V Baslu stopite iz vlaka in izginete. S svojimi listinami se potem čimprej vrnete domov.

Tako bo Anglež izginil v Švici, Rus pa kje drugje.

Upam, da ste me razumeli. Vaša vloga ni težka, skoraj bi rekel, da je otročja. Morali bi pa biti navzoči tudi pri napadu, ker utegne nanesti slučaj, da vas bom kaj potreboval.

Kregar, ki je vse dotlej molčal, je dvignil glavo.

»Dobro, naredil bom še to. Potem pa me pustite! Dovolj mi je že vsega!«

»Potem vam bom dal mir,« je odvrnil neznanec. »Tudi bom najbrž takoj, ko to izvedem, izginil od tod. Kaj hočete, zaslužek je preslab.« se je zasmel. »In še deliti ga moram. Kako pa gre vam?« se je nenadoma obrnil k njemu.

»Nič več tako kakor doslej,« je nejevoljno odvrnil Kregar. »Ne vem, kaj je to. Vse, kar sem zadnji čas poskusil, mi je izpodletelo, kakor bi me preganjala zla usoda. Zadnjič bi bil moral dobiti velike množine lesa za Egipt. Dva tisoč vagonov. Sklenil sem pogodbo, ki je bila zame izredno ugodna. Obvezati sem se moral le, da ves les odpošljem do dogovorjenega dne. Tedaj pa — kakor bi se bilo vse zaklelo. Les, ki ga je bilo prej povsod dovolj, je nenadoma izginil s tržišča. Nekdo, ki ga ne poznam, ga je pokupil. Tako nisem mogel lesa dobaviti in moral sem plačati odškodnino, ki je bila tako velika, da se mi njena izguba zelo pozna.«

»Čudna reč,« je menil neznanec. »In niti ne slutite, kdo bi to mogel biti?«

»Ne vem,« je odkimal Kregar. »Kamorkoli sem prišel, da bi les kupil, so mi povedali, da je bil že on pri njih. Saj pravim, kakor bi bilo zakleto. Ta izguba me je stala precej nespečnih noči.«

Vstal je in jel hoditi po sobi. »Ne morem ga odkriti, čeprav sem poskušal. Se sanja se mi ne, kdo bi mogel biti, toda vem, da je to namenoma napravil. In tudi pri drugih rečeh mi je delal zapreke. Preorečil mi je nekaj dobrih kupčij. Za malenkostno ceno sem hotel kupiti večje posestvo na Dolenjskem. Dan pred menoj je prišel on tja in dal lastniku, ki bi bil moral posestvo prodati zaradi zadolženosti, tako veliko posojilo, da je plačal vse dolgove. Odšel sem praznih rok. Pojmi se, da ne bo tudi to kaj poskusil. In najbolj se čudim, kje more vse to zvedeti. Kakor bi bil povsod za petami, kakor bi sledil vsakemu mojemu koraku, sleherni misli, kakor bi mi šel ob strani in mi metal polena pod noge.«

Ustavil se je pred pisalno mizo in se sklonil k neznanecu:

»Kako naj mu pridem na sled? To mi povejte! Samo to! Rečem vam, da se ga bojim. Če bi vedel, kdo je, mi ne bi bilo zanj mar. Sam bi se ga znal odključiti. Tako pa.«

Neznanec je skomignil z rameni.

»Za enkrat vam ne morem pomagati. Naravnost bom svojim ljudem, da bodo poskušali odkriti, kdo se za vas tako zanima. Če hočete, vam dam enega ali dva izmed svojih...«

»Ni treba,« je odvrnil Kregar. Ni hotel imeti straže okrog sebe. Ni mu bilo ljubo, da bi neznanec vedel za sleherni njegov korak.

»Danes teden se spet oglasite pri meni,« je še čul. »Pogovoriva se o poslednjih odredbah in izpremenitvah, kar bo treba izpremeniti. In če boste videli, da se vaš zasledovalec še zmeraj za vas zanima, me obvestite. Saj veste, kje me dobite.«

Potem je Kregar šel.

Šesto poglavje

POT V PREPAD

Vrnil se je v hotel, kjer je stanoval. Zadnji časi so ga zelo izpremenili. Beg žene, ki je tako nenadoma in nepričakovano zapustila dom, je bil zanj prvi udarec. Sprva je mislil, da ga ne bo mogel preboleti, toda prebolel ga je vendarle, čeprav težko. Zda je bil že četrti mesec, kar je ni videl. Tudi pisal ji ni. Ni mogel in ni hotel. Samotaril je v graščini, še v Ljubljano je zahajal bolj poredko kakor prej.

Potem so prišli še udarci, ki so ga stali težke denarje. Ona stvar z lesom mu je požrla skoraj milijon. Čeprav ta vsota v primeri z njegovim premoženjem ni bila tako velika, jo je vendar težko občutil, kajti vzela mu je tekoči denar, saj je imel večino svojega premoženja naloženega v posestvih, ki jih v izgubo ni hotel prodati.

Občutek bolesti za ženo, ki mu nikdar ni bila žena, je počasi izginjal, toda namestu njega je prišel občutek brezmejne osamelosti, brezmejne praznote. Graščina, ki mu je bila nekoč kraj, kjer se je odpočil od dela, mu je postala pekel.

Neki dan se je vozil po deželi. Slučaj je nanesel, da se je peljal mimo kraja, kjer je zda stanovala njegova žena. Videl jo je med oblakom prahu, ki je zakrival avto, ko je stala na vrtu s svojim otrokom.

Takrat so ga nenadoma zapustile vse moči in komaj je obdržal oblast na krmilom. Na srečo ga ona ni videla.

In še drugi črv mu je razjedal srce.

V družbi svojih prijateljev, ki niso imeli nič boljšega slovesa kakor on, je nekoč za šalo vzel nekaj kokaina. To je potem ponovil še večkrat in preden se je zavedel, mu je to uživanje postalo strast.

Sprva razen trenutnega užitka ni opazil na sebi nikake izpremembe. Potem pa je jel opazovati, kako so mu roke drhtele, kako ga je jela minevati tista hladna premisslišenost, ki je bila vzrok vsem njegovim dosedanjim uspehom. Umaknila se je neki preoblašnosti, ki so jo dogodki zadnjih časov še povečali.

Čutil je, kako ga počasi zapuščajajo moči. Takrat je nastala v njem reakcija. Poskusil je prenehati z uživanjem, mamil dva dni se je trdno uniral, toda drugi večer se je moral premagati vdati. Vzel je novo dozo, večjo od prejšnje.

Ker je imel dovolj denarja, mu ni bilo težko strun kupovati. Tudi to je bil eden izmed vzrokov njegove pogube.

Kako dolgo bo vzdržal, se je izoraševal. Kako dolgo bo še mogel zmagovati vse posle, vso odgovornost, ki mu jo naložila žena? Ni vedel, toda nekaj mu je govorilo, da ne bo več dolgo, ko bo prišel trenutek, ki ga bo pahnil na tla, v blato, odkoder ni več dviga.

Somnil se je nekega prijatelja. Pred letom je bil še močan mož in bogat. Danes je izčrpan, ubit. Njegovega obraza se skoraj boji. Mrzlično drhteče oči, ki jih je zadnjič pri njem opazil, ga še zdaj preganjajo.

Časih se ga je lotil obup. Zdelo se mu je, da je ko čolnar, ki ga tok vode žene v pogubo, veslo ima v roki, toda preslabotno je, da bi ga moglo odvesti h kraju. Drvi proti prepadu, kjer se bo zdrobil v nič.

Oblečen se je vrnil v posteljo. Kakor ne bi mogel ukazovati svoji roki, je ta segla v predal, kjer je bil kokain...

Drugo jutro se je izmučen, kakor ne bi bil nič spal, vrnil domov.

63

Sedmo poglavje

INŽENJER SAZANOV

Za Ljubljanskim gradom je stala majhna hiša, na zunaj mirna in zapuščena. V njej je bil dom ruskega inženjerja Sazanova, enega tistih, ki jih je doletela usoda, da so morali pobegniti, ko je v Rusiji izbruhnila revolucija. Njegovi tovariši so se razkropili po vsem svetu. Nekatere je zaneslo v Francijo, druge v Nemčijo, tretje spet kam drugam, njega pa je vrglo v naše kraje.

Inženjer Sazanov je bil že v Rusiji znan kemik in izumitelj. Bil je vodja kemičnega oddelka in tu je imel dovolj časa in prilike, da se je lahko popolnoma posvetil svoji vadi, in posvetil se ji je temeljito. Poznavajoč vse najnovejše iznajdbe, jih je izpopolnjeval in odkrival nove. Kmalu si je s svojim delom zaslužil precejšnjo premoženje, da si je lahko sam zgradil moderno opremljen laboratorij. Ko je to dosegel, je službo pustil in začel na svoje.

Že med vojno se je bavil z mislijo, kako bi odkril cenejšo pridobivanje bencina. Sredi teh poskusov ga je dobila revolucija. Mesec je blodil po svetu, dokler ga ni zaneslo v Ljubljano. Tu si je z ostankom premoženja, ki ga je v naglici mogel rešiti, najel majhno hišo, kjer si je napravil skromen laboratorij in ga sproti izpopolnjeval, kolikor so mu sredstva dopuščala. Tu je hotel preživeti dneve izgnanstva, dokler se mu ne bi ponudila prilika, da se vrne v domovino.

Dve leti je tako živel, skoraj stradal, saj je ves denar, ki ga je dobival, sproti porabljal za svoje poizkuse. Pri tem je odkril nekaj manj pomembnih novosti, ki jih je prodal neki angleški firmi, s katero je bil že pred vojno v zvezi.

Skoraj je že obupal, misleč, da se mu izum ne bo nikdar posrečil, tedaj pa je nekega dne hotel slučaj, da je odkril to, kar je dotlej brez uspeha iskal.

Takoj je o tem obvestil angleško tovarno in prosil, naj mu pošljejo enega svojih strokovnjakov, s katerim bosta izum preizkusila. Obenem je svojo iznajdbo ponudil Angležem naprodaj.

Nekega dne je res prišel angleški inženjer. Pokazal mu je svoj izum in ugotovila sta, da se z njim zmanjšajo troški pridelovanja bencina skoraj na polovico. Sazanov je za ta izum zahteval trideset milijonov Anglež je na to pristal in podpisala stačasno pogodbo, ki bi jo morala še družba potrditi.

Pogovori med njima so se vršili v Rusovem laboratoriju. Tam sta razmišljala in računala in niti opazila nista, da nekdo pri odprtem oknu posluša.

Ta »nekdo« je bil eden izmed zapornikov neznanca, ki smo ga v prejšnjem poglavju srečali v pogovoru s Kregarjem. Slišal je vse, kar sta Sazanov in Anglež med seboj govorila.

Tako je neznanec lahko napravil načrt, da bi prišel do izuma in denarja.

Po ovinkih pa je zvedel še nekaj več. Zvedel je, da prinese Anglež, če bo družba pogodbo potrdila, inženjerju denar v Ljubljano, ker je inženjer tako zahteval, zvedel je tudi to, da se Anglež vrne prihodnjo soboto.

Ta sobota se je bližala. Sazanov, ki je vedel, da se bodo zda vsi njegovi načrti izpolnili, jo je komaj čakal. Pred nekaj dnevi je dobil od svoje hčere, ki se je že pred vojno poročila v Ameriki, povabilo, naj jo obišče. Takoj ko bo imel denar, je sklenil odpotovati k njej.

Da bi le prišla ta sobota!

Časih se mu je zazdelo, kakor bi bil že z eno nogo iz Ljubljane. Odpeljal se je v Zagreb, kjer je dobil ameriški vizum. Premišljal je že, kaj bo vzel s seboj in kaj lahko pusti tu.

Samo da se Anglež vrne in mu prinese denar!

Zda je že petek. Jutri mora priti. Jutri zvečer!

In sobota je prišla. Sazanov je vstal zelo zgodaj.

Tako je bil razburjen, da skoraj vso noč ni mogel spati. In vlak pride šele zvečer!

(Dalje)

Pleničke je prala - seveda - z Radionom ...

*roda kako sivkasta je blazina, ki ni
bila oprana z Radionom!*

Zato je sklenila: v bodoče bom prala vse svoje perilo z Radionom, ker ljubim blesteče belo, zdravo perilo! Pri kuhanju z Radionom se razvijajo milijeni kisikovih mehurčkov, kateri skupno z milnico prodirajo skozi tkanino, ki jo temeljito operejo. Tako postane perilo blesteče belo in se mu že od daleč pozna, da je bilo oprano z Radionom.

Schichtov

RADION

varuje
perilo

MALI OGLASI

Naslovi inserentov oglasov s šiframi ostanejo strogo tajni.

HITITE! VEČ ŠIVALNIH STROJEV popolnoma novih, z garancijo, je prav poceni naprodaj pri »Prometu« nasproti križanske cerkve.

PRODAM LEPO POSESTVO v dobrem stanju z vsem gospodarskim poslopjem. Dva sadna vrta, dve njivi in gozd, Št. Jernej št. 45. Poizve se na licu mesta, podrobnosti pa se dobe pri Bregarju Francu, sedaj v Rudnik — Zenica, v Bosni.

VAŽNO ZA PRAŠIČJEREJO!
VSAKEMU, KI REDI PRAŠIČE, pošljem brezplačno zavitek mastelina in navodilo. Pišite na naslov: Ivan Magdalenc, Rače.

SPREJME SE DRUŽINA s 3 do 4 delavnimi močmi po dogovoru. Oskrbništvo Novi kloster, Sv. Peter v Savinjski dolini.

DELAVEC V FRANCJI rojen leta 1903. želi poznanstva z dekletom ali vdovo brez otrok, bivajojo v Franciji. Starost od 29. do 35 leta. Ponudbe je poslati: A. Z. shez. Mr. Prerast Rute des Longes Vallons Notre dame de Bondeville (Seine

900 DIN MESEČNO lahko vsak zasluži. Pošljite znamko za odgovor. Jos Batič, Ljubljana VII.

KUPUJEM VSAKOVSTNO ZLATO, po najvišji ceni K. Ackermann nasi draguljar. Ptuj, Krekova ulica 1.

VSAK ČLOVEK JE SVOJE SREČE KOVAČ zato tudi Vi ne obupujte in ne tožite, ako doživite neuspeh ali razočaranje. Obrnite se skupno na psihografologa S. PARADISO Maribor, kateri Vam da na podlagi Vaših rojstnih podatkov in točnega naslova dragocen nasvet za pravilno ravnanje v poslovanju, spekulacijah, kupčijah in denarnih zadevah, ter Vam pove s kom se boste poročili in kako se obvarujete nesoglasja v ljubezni in zakonu. Njegovim analizam izraža nad tisoče obiskovalcev prisrčne zahvale. Za stroške je poslati Din 40.— naprej.